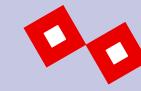

HRVATSKI PLANINAR

ČASOPIS
HRVATSKOG
PLANINARSKOG
SAVEZA

GODIŠTE 97

SIJEČANJ
2005
1

**»HRVATSKI PLANINAR« - ČASOPIS HRVATSKOG PLANINARSKOG SAVEZA
»CROATIAN MOUNTAINEER« - JOURNAL OF THE CROATIAN MOUNTAINEERING ASSOCIATION**

ČASOPIS »HRVATSKI PLANINAR« izlazi u 11 brojeva godišnje (za srpanj i kolovoz kao dvobroj). Prvi broj izašao je 1. lipnja 1898. Časopis nije izlazio od 1919. do 1921. i od 1945. do 1948., a od 1949. do 1991. izlazio je pod imenom »Naše planine«.

PRETPLATA za 2005. godinu je **120 kuna** (za inozemstvo 32 eura). Preplata se uplaćuje na žiro-račun Hrvatskog planinarskog saveza **2360000-1101495742**, pri čemu na uplatnici u rubrici »Poziv na broj« obavezno treba biti upisan **Vaš preplatnički broj**. Preplata za inozemstvo (32 eura) uplaćuje se na račun **SWIFT-ZABA-HR XX 25731-3253236**, također uz poziv na preplatnički broj.

VAŠ PRETPLATNIČKI BROJ (O)
otisnut je uz Vašu adresu, koja je nalijepljena na omotnici za slanje časopisa. Nakon izvršene uplate, uz adresu ćete moći vidjeti naznaku o uplati, čime možete provjeriti je li Vaša uplata za tekuću godinu uredno primljena i evidentirana pri HPS-u (**O**).

NOVI PRETPLATNICI, odnosno zainteresirani za preplatu, trebaju se pismom, telefonom, faxom ili e-mailom javiti Hrvatskom planinarskom savezu. Za nekoliko dana poštom će primiti uplatnicu i brojeve izašle od početka godine, a zatim će svaki mjesec na svoju adresu redovno primati svoj primjerak časopisa.

CIJENA POJEDINAČNOG PRIMJERKA je 15 kuna.

SURADNJA: Prilozi se mogu slati putem e-maila ili poštom. Krajnji rok za primitak priloga je 10. dan u prethodnom mjesecu (30 dana prije izlaska broja). Uredništvo zadržava pravo kraćenja i obrade tekstova, posebno za duže priloge. Svi primljeni materijali se na zahtjev vraćaju autorima. **Prednost imaju** prilozi popraćeni što boljim izborom ilustracija. Slike se mogu slati poštom ili u digitalnom formatu (e-mailom, na CD-u ili disketu). Detaljnije upute možete potražiti na Internetu na adresi <http://hps.inet.hr/hp/upute.pdf> ili izravno od urednika.

IZDAVAČ

HRVATSKI PLANINARSKI SAVEZ
KOZARČEVA 22, 10000 ZAGREB

E-MAIL: hps@inet.hr
http://hps.inet.hr
TEL./FAX 01/48-24-142
TEL. 01/48-23-624

UREDNIŠTVO

hrvatski.planinar@vip.hr
http://hps.inet.hr/hp

UREDNIK

ALAN ĆAPLAR
PALMOTIČEVA 27, 10000 ZAGREB
E-MAIL: CAPLAR@VIP.HR
TEL./FAX 01/48-17-314
TEL. 091/51-41-740

UREDNIČKI ODBOR

DAMIR BAJS
DARKO BERLJAK
VLADO BOŽIĆ
TOMISLAV ČANIĆ
MR. DARKO DOMIŠLJANOVIĆ
VESNA HOLJEVAC
FARUK ISLAMOVIĆ
ZDENKO KRISTIJAN
ŽELJKA LISAK
PROF. KRUNOSLAV MILAS
PROF. DR. ŽELJKO POLJAK

TISAK

»EKOLOŠKI GLASNIK« D.O.O.
DONJA LOMNICA

ISSN 0354-0650

SADRŽAJ

HRVATSKI PLANINAR

Godište 97   Broj 1
 Volume   Number
 Siječanj - January 2005

3 HPS U 2004.

9 ROSSIJEVO SKLONIŠTE

15 POHODI NA SV. GERU

20 VRHOVI HPO

GODIŠNJA PRZNAJANJA I NAGRADE IO HPS 2

HRVATSKI PLANINARSKI SAVEZ U 2004. GODINI 3

DARKO BERLIJAK

NOVO RUHO ROSSIJEVOG SKLONIŠTA 9

MARTIN TURŠIĆ

MILAN ĐEČAK - SLIKAR PLANINA 12

VLADIMIR JAGARIĆ

ZIMSKI POHODI NA SVETU GERU 15

JOSIP ŠINTIĆ

BALADA ZA SOVSKO JEZERO 18

MILAN KAUČIĆ

ČRTICA S LJUBIĆKOG BRDA 19

BRANKO BRAUM

VRHOVI HRVATSKE PLANINARSKE OBILAZNICE 20

BEZ SAJLE I KLINA NEMA ADRENALINA 22

VLADIMIR ILIJAŠ

DOSANJAN 75-GODIŠNJI PLANINARSKI SAN 24

PERO LUČIĆ

PISMA ČITATELJA 25

NOVE TEHNOLOGIJE I PLANINARSTVO:

DIGITALNI FOTOAPARAT 26

BRANKO MEŠTRIĆ

PLANINARSKE KUĆE I PUTOVI 30

IN MEMORIAM: IVAN MILAS 31

VIJESTI 32

KALENDAR AKCIJA 36

SLIKA NA NASLOVNICI:

VRH PLEŠIVICE U SAMOBORSKOM GORJU

FOTO: TOMISLAV MARKOVIĆ

GODIŠNJA PRIZNANJA I NAGRADE IZVRŠNOG ODBORA HPS

Izvršni odbor HPS na tradicionalnoj Novogodišnjoj sjednici održanoj 20. prosinca dodjelio je priznanja planinarskim udrugama, organizatorima akcija i pojedincima za koje je to tijelo HPS-a imalo saznanja da su se istaknuli svojim radom tijekom godine, kao i ustanovama izvan HPS-a koji su pomogli naše djelovanje. Uz priznanja predani su i skromni pokloni dobitnicima: dalekozor ili naglavna baterijska svjetiljka, kalendar HPS za 2005. godinu i nekoliko planinarskih knjiga i priručnika.

- Najuspješnija planinarska udruga je **PD »Degenija«, Zagreb** - premda tek pred koju godinu osnovano društvo, istalnulo se učestalom i vrlo kvalitetnim angažiranjem članova u radovima i dežurstvima na raznim planinarskim objektima, a posebno radnim akcijama u kojima je obnovljeno Rossijevo sklonište na Sjevernom Velebitu.
- Najuspješnije organizirana akcija bili su **Dani hrvatskih planinara na Malom Lošinju** u organizaciji PK »Osorščica« i pod vodstvom Bolte Gaberščeka - od 14. do 16. svibnja u Malom Lošinju i na Osorščici održani su mnogi planinarski događaji, svi vrhunski pripremljeni i izvedeni na zadovoljstvo mnogih planinara, a po prvi puta takav skup održan je na jednom otoku.
- Najbolji društveni rad u svojoj planinarskoj udruzi ostvario je **Perica Šimić u HPD »Dinara«** reaktiviranjem rada tog društva u vrlo kratkom vremenu i vođenjem obnove planinarske kuće »Brezovac« na Dinari, najvišoj planini u Hrvatskoj.
- Najbolji planinarski dužnosnik je **Vinko Prizmić**, koji je kao pročelnik Hrvatske gorske službe spašavanja u ovoj godini postigao vrlo visoke ciljeve na promidžbi i rješavanju zakonskog statusa te službe.
- Najveći planinarski uspjeh ostvarili su **Speleološki odsjek PDS »Velebit« i Komisija za speleologiju HPS** istraživanjem najveće podzemne verikale na svijetu (516 m) u jami Velebiti na Sjevernom Velebitu.
- Najbolja planinarska web-stranica je <http://hps.inet.hr/pddjakovo> koje uređuje planinarsko društvo »Đakovo« nudeći atraktivan sadržaj i brojne ažurne podatke o svojem radu.
- Najbolja planinarska kuća je »**Careva kuća**« na **Begovači** kojom upravlja HPD »Gromovača« iz Otočca, stalno unaprjeđujući njezin standard i uključujući nove sadržaje.
- Najbolji domari su **skupina dežurnih u »Kuginoj kući«**, kojom upravlja PD »Željezničar« iz Gospića, koji su organizacijom dežurstava omogućili vrlo ugodan boravak svih posjetitelja tijekom cijelog ljeta.
- Najbolji upravljač planinarske kuće je **HPD »Sisak«, Sisak** koje se godinama, ali ove godine posebno aktivno, brine za kuću na Oltarima i pruža primjer kako treba upravljati planinarskom kućom, premda je od nje prilično udaljeno.
- Najbolji sponzor bila je »**Željeznička tiskara**«, koja nam već više godina pomaže u tisku planinarske literature, a ove godine to je učinila s dvije speleološke publikacije
- Najbolji donator je tvrtka »**STSI**«, Zagreb koja nam je nekoliko puta besplatno prevezla kontejnere predviđene za planinarska skloništa, a ove godine u Zadar onaj koji će postaviti na južnom Velebitu.
- Najbolji suradnik u 2004. bilo je **Pučko učilište iz Ogulina** koje je pod vodstvom Nikoline Luketić organiziralo i izvelo umjetnički program proslave 130. obljetnice planinarstva u Ogulinu.
- Posebno priznanje Izvršnog odbora primio je i **prof. dr. Željko Poljak** za prikupljanje povijesne građe i tisuća raznih podataka koje je objedinio svojem kapitalnom djelu, »Zlatnoj knjizi hrvatskog planinarstva«.

130. GODINA HRVATSKOG PLANINARSTVA

HRVATSKI PLANINARSKI SAVEZ

u 2004. GODINI

DARKO BERLJAK, glavni tajnik HPS

Godinu u kojoj Hrvatski planinarski savez obilježava svoju 130. obljetnicu, zaključili smo s 219 registriranih planinarskih udruga, od toga 192 društava i klubova, 11 županijskih i gradskih saveza, jednom stanicom vodiča, te 15 stanica Hrvatske gorske služba spašavanja. Od prošle godine, broj članica povećao se dakle za 14, a nova planinarska društva i klubove dobili smo u Splitu (3), Samoboru, Gospiću, Bedekovčini, Makarskoj, Zagrebu (2), Rijeci, Podstrani i Lokvama, a u Šibeniku je osnovana stanica HGSS. Prema sadašnjim podacima, u Hrvatskoj ima oko 21.000 registriranih planinara, što znači da je ukupan broj članova porasao za 5%. U ukupnom članstvu je 47% mlađeži i umirovljenika, a 53% tzv. seniora.

Uz uobičajene mnogobrojne kvalitetne pohode, izlete, susrete, događaje i akcije na svim razinama u HPS-u, održano je i nekoliko prigodnih akcija kojima je obilježena 130. obljetnica hrvatskog planinarstva. Ta se obljetnica obilježava pod visokim pokroviteljstvom Predsjednika Republike Stjepana Mesića, a sam Predsjednik je na otvorenju proslave 17. travnja u Ogulinu održao zapužen govor u kojem je, uz ostalo, istaknuo da su planinari najbolji poznavatelji ljepota svoje domovine.

Akcija u Ogulinu zahtijevala je duge pripreme i vrlo preciznu izvedbu, jer je osim složenog protoka zbog dolaska Predsjednika Republike, trebalo sastaviti dva sinopsisa za održavanje svečane predrebe u otvorenom i zatvorenom prostoru ovisno o vremenskim prilikama, organizirati radove na proširenju alpinističke zbirke u Zavičajnom muzeju, osmislati kulturno-umjetnički program, pri-

premiti promociju »Zlatne knjige hrvatskog planinarstva« i izvesti pokaznu vježbu HGSS-a.

Nedugo nakon toga, od 14. do 16. svibnja na Malom Lošinju održani su Dani hrvatskih planinara. Tu je akciju vrlo uspješno organiziralo PK »Osorščica« pod vodstvom predsjednika društva Bolte Gaberšeka. Ovogodišnji pohod na Dinaru, najvišu planinu u Hrvatskoj, imao je poseban značaj, jer je tom prigodom svečano otvorena obnovljena i proširena planinarska kuća »Brezovac«. Posebno treba istaknuti vrijedan rad HPD »Dinara« iz Knina i predsjednika Perice Šimića na obnovi tog objekta.

Te tri središnje akcije u jubilarnoj 2004. godini, u kojima je sudjelovanjem više od 4000 planinara iz mnogobrojnih društava iz Hrvatske, ali i iz susjednih zemalja, nisu bili samo skupovi na kojima se družilo i slavilo, već su uz njih ostvarene za naše planinarstvo vrlo bitne trajne vrijednosti: »Zlatna knjiga hrvatskog planinarstva« - svoje-

Dolazak Predsjednika Stjepana Mesića 17. travnja u Ogulin na svečanost otvorenja proslave 130. obljetnice hrvatskog planinarstva

vrnsna enciklopedija naše višestoljetne djelatnosti, zatim proširena i modernizirana zbirka u alpinističkom muzeju i dobro uređena planinarska kuća kao ključna ishodišna točka za uspon na najviši vrh naše države. Proslavu 130. obljetnice završit ćemo 15. svibnja 2005. u Samoborskom gorju po-hodom »Tragom prvog izleta HPD-a«.

Sjednica Glavnog odbora HPS održana je 21. veljače. Na njoj je prihvaćen zaključni račun i određen proračun Saveza u uskladijenim veličinama prihoda i rashoda od 1.260.000 kuna za tekuću godinu.

Izvršni odbor u 2004. godina održao je deset sjednica ukupnog trajanja 27 sati, s 81 točaka dnevнog reda, te donio više od 200 odluka i zaključaka. Nadzorni odbor, odnosno njihovi predstavnici bili su nazočni na svim sjednicama.

Cijene članskih markica u 2004. godini, ostale su nepromjenjene u odnosu na prethodne godine, a tako će biti i u 2005. godini. Uplaćena sredstva od markica koriste se za osiguranje u slučaju nesreće u planini za svakog našeg člana, za obnavljanje planinarskih kuća koje su, uz putove, temelj naše udruge, te za rad naših 14 specijalističkih i stručnih komisija.

Oko raznih pitanja povezanih s našom djelatnošću (prijeđlozi zakona, provedba postojećih, ostali propisi i sl.), HPS je surađivao s brojnim ustanovama, državnim ministarstvima, njihovim tijelima i dužnosnicima. Intenzivni su bili odnosi s

upravama nacionalnih parkova i parkova prirode u planinskim područjima, ali nažalost ponekad nismo mogli naći zajednički jezik o određenim pitanjima. Zbog toga se planira osnivanje posebne stručne komisije HPS koja će obavljati taj posao. Suradivalo se s nadležnim ustanovama i oko građevinske dozvole za piramidu-vidikovac na Hunjki na Medvednici, a već gotovo pola godine učestalo i profesionalno provode se pripreme s Hrvatskim skijskim savezom, MUP-om, Hrvatskom vojskom za FIS ženski slalom Svjetskog kupa koji će se održati 20. siječnja 2005. na Sljemenu. HPS će na sam dan izvedbe obavljati nadzor planinarskih staza i prilaza gledalištu sa svojih 80-oro volontera.

U Međunarodnoj asocijaciji planinarskih saveza (UIAA), sudjelovali smo u radu Opće skupštine u Indiji, u IOF-u (orientacija) na skupštini u Švedskoj i u IKAR-u (GSS) na skupštini u Poljskoj. U komisiji UIAA za ekspedicije, najelitnijoj u toj asocijaciji, Hrvatska ima sljedeće četiri godine svog predstavnika Darka Berljaka. On je neposredno nakon tog izbora u Delhiju, od nepalskog predsjednika vlade u Kathmanduu primio i posebno priznanje za razvoj turizma i ekspedicija u nepalskoj Himalaji.

Hrvatski olimpijski odbor ove je godine pokriva dio troškova natjecanja za našu športsku disciplinu (orientacijsko trčanje), plaćene su sve naše članarine u međunarodnim udrugama (UIAA, IOF i IKAR), putovanja na sastanke UIAA i IOF u inozemstvu, kao i plaće naših zaposlenika. Naši predstavnici sudjelovali su u radu redovne i izborne Skupštine Hrvatskog olimpijskog odbora.

Odnosi s novinskim i elektronskim medijima bili su usmjereni na aktualne, ali i ostale planinarske teme. Naši dužnosnici i članovi komisija gostovali su u pojedinim emisijama ili davali izjave za članke iz našeg područja rada. Ti kontakti posebno su bili intenzivni oko triju središnjih akcija u povodu 130. obljetnice hrvatskog planinarstva, a treba istaknuti i da će u uglednom američkom časopisu »Alpinist« biti objavljene reportaže

o nekim našim alpinističkim ekspedicijama (Ama Dablam). Ipak, bez sumnje najveća medijska pozornost koja je ikada bila posvećena nekoj našoj planinarskoj akciji, bila je vezana uz istraživanje jame Velebita. O pronalasku najveće vertikale na svijetu izvjestili su Washington Post, Associated Press, CBC, ABC News, USA Today, Der Standard i još mnoge novine s gotovo svih kontinenata.

Suradnja s više od 200 udruženih članica HPS-a odvijala se kroz izravne konkakte članova svih tijela HPS-a i zaposlenika na terenu, prijamom stranaka u Uredu HPS, putem telefonskih razgovora i sve češčeg dopisivanja e-poštom, objavama u časopisu »Hrvatski planinar« i preko dopisa upućenih na naša društva i klubove o raznim temama, objašnjenja pojedinih pitanja i prijedloga za bolju suradnju. Koliko je to bilo moguće, upućivali smo naše dužnosnike na osnivačke i redovne skupštine, razne proslave i ostale akcije koje su organizirala planinarska društva. Ove godine predstavnici HPS bili su na 150 takvih akcija.

Iako još nema konačnih pokazatelja, godišnji prihod u 2004. sigurno će dostići donedavno teško zamislivih milijun i pol kuna, prilično iznad onog planiranog, dok će rashod biti nešto niži radi pričuve za prvo tromjeseče 2005. godine dok se ne ostvare novi prihodi. Prodaja planinarske literature i zemljovida je u stalnom je porastu, a HPS će i dalje financirati nova izdanja, jer osim značajnih prihoda od te djelatnosti obogaćuje se ukupna ponuda naše stručne planinarske literature. Dobri prihodi stječu se i od raznih namjina i ostalih vlastitih djelosti, a prihodi od članarine i dalje čine otprilike jednu trećinu ukupnih prihoda.

Ured HPS sa samo dva profesionalna djelatnika u punom i jednoga s pola radnog vremena, pokušava na najbolji mogući način obaviti te poslove, kao i one koje ponekad nisu u mogućnosti riješiti ostali dužnosnici ili pročelnici komisija, ali njihove mogućnosti su već duže vrijeme na gornjoj fizičkoj granici.

Ponekad se zbog sve opsežnijeg posla radi i prekovremeno, a glavni

tajnik ove je godine npr. bez ikakve naknade obavlja poslove na terenu s preko 30 radnih dana slobodom ili nedjeljom. Ured HPS, osim članstvu, služi i ostalom građanstvu kao mjesto za sve moguće informacije o planinama i planinarstvu, brine se o preplati i finansijskim poslovima izdavanja našeg časopisa, kontaktira s raznim ustanovama i pravnim osobama izvan HPS-a, mnogobrojnim udruženim članicama u vezi članskog materijala i ostalih pitanja naše organizacije, surađuje s 14 komisija HPS, te vodi vlastito poslovanje kroz nabavku i prodaju planinarske literature, dogovara i ugovara najamnine i sponzorstva, te obavlja ostale poslove kako bi se osigurali dodatni izvori prihoda. U posljednje vrijeme preko elektronske pošte, ali i izravnim telefonskim pozivima gotovo svakodnevno razne inozemne turističke agencije (najčešće iz Njemačke, Francuske, Italije i Nizozemske), ali i mnogobrojni pojedinci (najviše iz Slovenije) zanimaju se za planinarske mogućnosti u hrvatskim planinama.

Za časopis »Hrvatski planinar« visoka kvaliteta i redovitost izlaženja postali su osnovno pravilo. Već drugu godinu zaredom radi se s novim programom za evidentiranje pretplatnika koji omogućuje izlistavanje uplatnica i pregledan nadzor uplate pretplate. Broj pretplatnika i ove godine bio je u porastu, sada ih je oko 1600, što uz po-

Otvorenje obnovljene planinarske kuće »Brezovac« na Dinari

voljno ugovorene uvjete s tiskarom, sponsorstva i reklame, časopis čini rentabilnim. Visina preplate i za 2005. i dalje je 120 kuna, no od 2006. časopis morati poskupjeti će zbog dramatičnog poskupljenja poštarine. Kada se od preplate odbiju poštanski troškovi i PDV, jedan primjerak časopisa sada već proizvodimo po cijeni manjoj i od dnevnih novina.

Naše raznolike, ali i izuzetno kvalitetne djelatnosti, organizirane u 14 stručnih i organizacijskih komisija, u ovoj su godini bile vrlo intenzivne. Komisije su izvele više stotina akcija (ekspedicija, pohoda, tečajeva, seminara, vježbi, predavanja i natjecanja), a evo i sažetka njihova rada:

Zaštita prirode - Komisija je održala niz predavanja o zaštiti prirode u planinarskim društvima, školama i knjižnicama, promovirajući zaštitu planinske prirode i voda. Uzakivalo se na važnost zaštite prirode kroz medije, posebno za Dan planeta Zemlje, Svjetski dan čistih planina i Međunarodni dan planina. Organizirana je izložba na Jarunu povodom Svjetskog dana voda, dijeljenje letaka na Splavnici u svrhu zaštite proljetnica, obilazak kamenoloma na Medvednici, održana su predavanja na planinarskim školama u Belcu, u osnovnim školama u Zagrebu, te sudjelovalo u radu Zaklade za zaštitu i razvoj podsljemenskog kraja. Zeleno-plava opcija surađivala je s pojedinim parkovima prirode, a Komisija priprema novi niz predavanja prema nastavnom planu za tečaj zaštitara prirode i ostalim ugroženim dijelovima okoliša. U akcijama Komisije, ove je godine izravno bilo uključeno 700 sudionika.

Gospodarstvo - Obrađeno je 10 molbi za donacije i finansijsku potporu za planinarske objekte. Članovi komisije su predložili, a Izvršni odbor donio odluku za pomoć u obnovi domova, kuća i skloništa kojima upravljaju društva »Sinjal 1831«, »Kuna-gora«, »Dubovac« i »Susedgrad«, te za planinarsku kuću »Alank«. Neposredno prije otvorenja kupljen je veći dio inventara za kuću »Brezovac« na Dinari. Izvan natječaja, uložena su i sredstva u održavanje doma »Zavižan« i »Rossijevog skloništa«, kao i za radove u zgradi HPS (kroviste, vrata, garaža, ograda i novi pješački ulaz, a zbog dotrajalosti kupljeni su novi bojleri za centralno grijanje). Organiziran je prijevoz doniranog

kontejnera do Zadra koji je predviđen za planinarsko sklonište na južnom Velebitu.

Planinarski putovi - Osim sedam redovitih sastanaka, organiziran je memorijalni izlet u ličke planine, registrirano novih 47 markacista, održani su tečajevi u Koretićima i na Oštrecu za 56 sudionika iz 17 planinarskih društava, uređivani su putovi na Mljetu, Dugom otoku, Dinari, Biokovu, te ugrađivani metalni žigovi na pojedinim vrhovima HPO. Izrađene su nove značke za HPO, iskaznice za markaciste i žigovi za neke vrhove. Komisija je obavljala i poslove evidentiranja obilaznika za obilaznice koje su u nadležnosti HPS (HPO, VPP i Velebitska obilaznica).

Alpinizam - Tri alpinista sudjelovala su na Skupu penjača u ledu u Fournelu u Francuskoj, održano je 11 ispita za naslov »alpinist«, ledenjački tečaj za šest polaznika u Chamonixu, u suradnji s NP Paklenica organizirano je međunarodno natjecanje u brzinskom *big wall* penjanju, prvo prvenstvo Hrvatske u *dry-toolingu* kod Terihaja u Samoborskom gorju s više od 20 natjecatelja (među kojima i nekoliko iz Slovenije), te alpinistička škola za članove PD »Željezničar« iz Gospića.

Vodiči - Održan je zimski vodički tečaj na Platku s 12 sudionika, ljetni tečaj na Mosoru s 14 sudionika, tečaj vodiča društvenih izleta s 27 polaznika, te ispit koji je završilo 27-oro vodiča. Vježbe su održavane na Mosoru, Kalniku i Okiću.

Promidžba i izdavačka djelatnost - Komisija je tijekom 2004. godine obradila više od 1100 stranica za tiskanje, ne računajući još 500 stranica »Hrvatskoga planinara«. Izdavaštvo je bilo samo dio rada Komisije i u tim brojkama nije vidljiv rad s medijima, web-stranicama Saveza, prodaja literature, provođenje terenske ankete i slično. Uloženi su izuzetni napor u prikupljanju podataka, pripremanju i recenziraju »Zlatne knjige hrvatskog planinarstva«. Tiskane su knjige »Speleologija u Hrvatskoj«, »Razvoj speleološkog nacrta« i »Medicina za planinare«, planinarsko-izletnički vodič »Samoborsko i Žumberačko gorje«, nova izdanja Planinarskog dnevnika i dnevnika VPP-a, nove razglednice, atraktivni planinarski kalendar za 2005. godinu, nekoliko vrsta prigodnih plakata, letaka, izrađen je bedž 130. obljetnice, a pomagalo se našim članicama u njihovim izdavačkim poslo-

vima. Članovi Komisije uređivali su planinarsku rubriku u dječjem časopisu »Radost«, a Komisija je vrlo aktivno sudjelovala u organiziranju i prodaji planinarske literature na svim većim planinarskim skupovima. Komisija za promidžbu i izdavaštvo trenutno je naša najaktivnija komisija, a od ostalih naših komisija razlikuje se i po tome što donosi i značajne prihode Savez.

Školovanje - Prema zaprimljenim programima i izvještajima o održanim planinarskim i stručnim školama naših članica, Komisija šalje organizatorima potreban broj diploma HPS, te priručnik »Osnove planinarstva« po nabavnoj cijeni od 5 kuna. U 2004. godini dodijeljeno je 500 diploma.

Speleologija - Komisija je usklađivala rad speleoloških škola koje su organizirali speleološki odsjeci »Velebita«, »Željezničara«, »Kamenara« i »Svetog Mihovila«, te zajednička škola SO »Morsor«, »Split« i »Malačka«. Potpomognuta je ekspedicija u jamu Velebita, ronjenje u Majerovom vrelu i organizacija Skupa speleologa u Ozlju, održan seminar o crtanju speleoloških objekata pomoću računala i zajednička vježba speleospašavanja s pripadnicima HGSS. Održano je natjecanje u speleološkoj orijentaciji na kojem se natjecalo 7 ekipa, sudjelovalo se na 12. međunarodnoj školi krša u Postojni, a predstavnici Komisije bili su na nizu sastanaka u Državnom zavodu za zaštitu prirode na kojima se razgovaralo o izmjenama Zakona o zaštiti prirode koji je vrlo nepovoljan za speleološka istraživanja.

Planinarsko skijanje - Taj u inozemstvu sve popularniji šport (na Zimskoj olimpijadi u Torinu bit će demonstracijski šport) počeo se intenzivno razvijati i u Hrvatskoj. Naši predstavnici sudjelovali su po prvi puta na Svjetskom prvenstvu u planinarskom skijanju u Val d'Aranu u španjolskim Pirenejima u disciplini »sprint«, a nekoliko predstavnika sudjelovalo je i na telemark-festivalu i prvenstvu u Livignu (Italija).

Otkriće 516 metara visoke vertikale u jami Velebiti popratili su svi značajniji svjetski mediji

foto: Darko Bakšić

Orijentacija - Održano je 24 trka za prvenstvo Hrvatske, Kup Hrvatske, WRE listu i Sprint kup s ukupno 3674 natjecatelja. Po prvi puta u Hrvatskoj se organiziralo natjecanje u preciznoj orijentaciji i orijentaciji na brdskim biciklima. Seniorska reprezentacija nastupila je na Svjetskom prvenstvu u Švedskoj i na Europskom prvenstvu, a juniorska na Svjetskom prvenstvu u Poljskoj i na juniorskem kupu u Velikoj Britaniji. Hrvatska reprezentacija nastupila je i na Alpe-Jadran kupu, jedan sudionik na Svjetskom prvenstvu u preciznoj orijentaciji, a sudjelovalo se i na nizu drugih međunarodnih natjecanja u Sloveniji, Mađarskoj, Austriji, Italiji i Švedskoj.

Sportsko penjanje - Organizirana su četiri natjecanja u Kupu i državno prvenstvo u Boulder disciplini s ukupno 131 sudionikom u muškoj i ženskoj konkurenciji, te ispiti za zvanje instruktora sportskog penjanja.

Priznanja - Održane su četiri sjednice na kojima su za 18 društava dodijeljena priznanja HPS i to 20 plaketa, 20 zlatnih, 52 srebrna i 54 brončana znaka HPS, te dva posebna priznanja.

Povijest planinarstva - Većina aktivnosti bila je usmjerenja na prikupljanje novih izložaka i dokumentacije za proširenje alpinističke zbirke u Zavičajnom muzeju u Ogulinu povodom obilježa-

Dodjela posebnog priznanja dr. Željku Poljaku za rad na »Zlatnoj knjizi hrvatskog planinarstva« na svečanosti 20. prosinca 2004.

foto: Alan Čaplar

vanja 130. obljetnice hrvatskog planinarstva. Uz povijesnu građu, muzejski je prostor obogaćen našom donacijom TV- i DVD-uređaja na kojima se prikazuju alpinistički filmovi.

Statutarna, kadrovska i normativna djelatnost

- Prema potrebama, komisija je pripremala ugovore, pravilnike i druge dokumente za Ured HPS, Izvršni i Glavni odbor HPS-a.

Hrvatska gorska služba spašavanja - Nekadašnja stručna komisija Saveza već dvije godine djeluje kao samostalna pravna osoba, ali statutarno vrlo čvrsto povezana s HPS-om. Uz redovnu djelatnost spašavanja unesrećenih, održavanja vježbi, tečajeva i ispita za gorske spašavatelje, dežuralo se na skijališima i u planinskim nacionalnim parkovima, te na većim akcijama u planinama. U ovoj godini, nakon dugih nastojanja, Služba je konačno stekla i zakonski status kroz odredbe Zakona o zaštiti i spašavanju, a u pripremi je i poseban Zakon o HGSS-u. Na promidžbenom planu postignuti su zapaženi rezultati te je javnost sada vrlo dobro upoznata o značaju te službe.

Ovo je do krajnje mjere sažeti pregled rada HPS u ovoj godini. Mnogo toga ostalo je izvan ovog izvještaja, između ostalog i ono čime nismo bili zadovoljni, prije svega specifični problemi u

nekim našim natjecateljskim športovima - orientaciji i sportskom penjanju, povremeni zastoji u radu nekih stručnih komisija, neplaćanje računa za primljeni članski materijal i stalni izostanak istih dvadesetak društava sa svih naših nekoliko posljednjih skupština i saveznih akcija. Treba spomenuti i djelovanje nekoliko udruga čija je sadržaj rada planinarstvo ili neka od njegovih djelatnosti, a nisu članice Hrvatskog planinarskog saveza. U njihove ponekad agresivne samoreklamerske nastupe, koje stvaraju zbrku i štete ugledu organiziranog hrvatskog planinarstva, jer ih slabo upućeni povezuju

s našim Savezom, HPS se neće miješati, ni na njih više trošiti vrijeme, no ako će kao nečlanice Saveza to činiti unutar našeg ustroja i koristiti infrastrukturu HPS-a, jasno je da ćemo morati upozoriti naše članstvo o tom izvaninstitucionalnom djelovanju i poduzeti statutom i zakonima propisane zaštitne mjere.

U sljedećoj ćemo godini kao krovna udruga organiziranog planinarstva u Hrvatskoj završiti obilježavanje kontinuiranog 130-godišnjeg djelovanja i obljetnice kakavom se mogu ponositi tek rijetke hrvatske udruge ili ustanove. I ovog puta pozivamo planinarska društva, županijske i gradiske planinarske saveze, ali i pojedince da ćešće izvješćuju o svom radu u našem časopisu ili ih šalju u Ured HPS-a, ne samo zbog obavljanja planinarske javnosti, već i zato da novim generacijama ostavimo trag o našem radu. Najiskrenije zahvaljujemo svim dužnosnicima, pročelnicima i članovima komisija, zaposlenicima i suradnicima, te planinarskim udrugama i svim pojedincima koji su u 2004. godini svojim djelovanjem u hrvatskim i inozemnim planinama, podzemnom svijetu, ali i zalaganjem u mnogim ustanovama i tijelima pri-donijeli da se postignu izuzetno kvalitetni planinarski rezultati.

OBNOVA PLANINARSKIH KUĆA

NOVO RUHO ROSSIJEVOG SKLONIŠTA

MARTIN TURŠIĆ, Zagreb

Brojni planinari koji su proteklih godina prolazili pored Rossijevog skloništa u srcu Rožanskih kukova znaju kako je to sklonište donedavno izgledalo. Mnogi koji su onuda prošli ovoga ljeta pitali su se tko je preuzeo brigu o skloništu, obnovio ga i uredio. Pa, evo nekoliko riječi o obnovi Rossijevog skloništa i o društву koje sada o njemu brine.

Planinarsko društvo »Degenija« osnovano je 9. prosinca 2001. godine i broji oko 60 članova. Sjedište društva je u Trnjanskoj 128 u Zagrebu, predsjednik je Zorislav Ballon, a dopredsjednik Dragutin Žažar. Ime društva potječe od velebit-

skog endema *Degenia velebitica*. Društvo svake godine u proljeće, u vrijeme cvata velebitske degenije, organizira »Pohod degeniji« (dakako, samo na promatranje, ne na branje). Tim ritualom društvo želi skrenuti pozornost na prirodne ljepote Velebita i važnost očuvanja velebitske degenije i planinske prirode općenito. Svoj je doprinos hrvatskom planinarstvu društvo željelo dati i održavanjem Rossijevog skloništa te na taj način ujedno produbiti svoju vezanost za Velebit.

Rossijevi sklonište sagrađeno je 1929. godine u sjevernom dijelu Rožanskih kukova. Ime je dobio po velebitskom istraživaču, botaničaru i is-

Rossijevi sklonište
foto: Zorislav Ballon

taknutom članu HPD-a, Ljudevitu Rossiju (1850.-1932.). To je kamena kuća s jednom prostorijom, u kojoj može prenoći desetak ljudi. Budući da je sklonište stalno otvoreno i uz vrlo »prometnu« Premužićevu stazu, kojom, pogotovo u ljetnim mjesecima, prolazi velik broj planinara i izletnika, unutrašnjost skloništa se brzo onečisti, a žig nestane. Iako je Premužićeva staza između svojeg sjevernog početka i Rossijevog skloništa dobro prohodna i bez većih uspona, činjenice da se nalazi na dva sata hoda od najbliže ceste i da pristup vozilima nije moguć, godinama su odvraćale planinarska društva od preuzimanja brige o Rossijevom skloništu.

Kad je Gospodarska komisija HPS tražila planinarsko društvo koje bi bilo voljno brinuti se o Rossijevom skloništu, na sastanku PD »Degenija« odlučeno je da društvo preuzme brigu. Taj je prijedlog Izvršni odbor HPS-a 1. srpnja 2002. jednoglasno prihvatio. Već istog ljeta uslijedila je prva od pet dosad održanih radnih akcija. Tijekom rad-

nih akcija članovi su sami prenijeli sav potreban materijal, vodu i opremu te odnijeli više desetaka vreća smeća ostavljenog u okolini i unutar skloništa. Napravljena je dezinfekcija prostorije, skinuta oštećena žbuka i ponovno ožbukani i obogeni zidovi. Bojom su premazana vanjska vrata, prozori, rešetke i vrata zahoda, a očišćeni su, ostrugani i premazani zahrdali limeni krov i oluk. Mnogo je posla bilo i oko pražnjenja, čišćenja i izoliranja cisterne te premazivanja poklopca, betoniranja i fugiranja rupa na vanjskim zidovima, a donijeta je i nova željezna peć (bez pomoći helikoptera).

Svake se godine sklonište očisti, premaže se drvenina i okreće zidovi, a odnesu se i veće količine smeća koje članovi sami, vlastitim vozilima odvezu u dolinu do prvog kontejnera. Održavanje skloništa posebno otežavaju velike količine smeća i prljavštine koje nesavjesni posjetitelji ostavljaju iza sebe, učestale krade opreme skloništa (sjekire, metle, žiga itd.) i nemoguće pristup vozilima. Zbog svega

Početak obnove krova

foto: Zorislav Ballon

Radovi u unutrašnjosti skloništa

foto: Branka Tissot

toga, a i zato što se Rossijevo sklonište nalazi unutar Nacionalnog parka Sjeverni Velebit i strogog rezervata Hajdučki i Rožanski kukovi, njegovo je održavanje posao koji je izvan kategorije uobičajene brige o planinarskim skloništima. Bez obzira na sve poteškoće u održavanju, ovim akcijama postignuto je to da Rossijevo sklonište više nije rupa koju zbog prljavštine i smeća treba zaobilaziti, nego mjesto na kojem se planinari rado zauštave, upišu u upisnu knjigu, pojedu užinu, a u slučaju nužde i prespavaju.

Osim planinara, okolicu Rossijevog skloništa rado posjećuje i pomalo pripitomljeni lisičji par u potrazi za ostacima hrane koji ostaju za prolaznicima.

Treba posebno naglasiti da čistoća skloništa, količina vode i pripremljenih suhih drva nisu samo na članovima PD »Degenija«, već na svima koji se zadržavaju u skloništu i oko njega, pa bismo se ovim putem željeli zahvaliti svima koji su pomogli u uređenju i očuvanju Rossijevog skloništa.

Zato se ne pitajte samo što su drugi ostavili vama, nego vodite računa što ćete vi ostaviti drugima, kako bi Rossijeva koliba još dugo služila kao planinarsko sklonište, ali i kao spomenik dugogodišnjoj planinarskoj tradiciji.

Sklonište je sada uredno

foto: Martin Turšić

Bojenje krova

foto: Zorislav Ballon

IZ PLANINARSKE PROŠLOSTI

MILAN ĐEČAK - SLIKAR PLANINA

VLADIMIR JAGARIĆ, Zagreb

Planinari seniori HPD »Zagreb-Matica« u okviru proslave 130. obljetnice organiziranog planinarstva u Hrvatskoj slave i svoju 50. obljetnicu društvenog rada. Jubilej vrijedan pažnje i poštovanja. Među zaslužnim planinarama »Zagreb-Matice«, kao i u novijoj povijesti hrvatskog planinarstva, posebno mjesto pripada planinaru-slikaru dr. Milanu Dečaku.

Rodio se 7. travnja 1883. u Zagrebu, gdje je diplomirao i doktorirao pravo, a diplomirao je i na Trgovačkoj akademiji u Hamburgu. Osim odvjetništvom, bavio se i politikom, športom, kulturno-prosvjetnim radom, slikanjem i planinarenjem. Njegovo je ime časno zabilježeno u knjizi »Znameniti i zaslužni Hrvati 925-1925«.

Već 1903., kao student, ističe se u demonstracijama protiv bana Khuena Hedervaryja. Prigodom demonstracija protiv »frankovaca«, 1904., kažnjen je s pet dana zatvora. Sudionik je otpora protiv rušenja Bakačeve kule, a 1925. bio je i predsjednik odbora za podizanje spomenika hrvatskoga kralja Tomislavu u povodu proslave tisućljetnice hrvatskog kraljevstva (podignut je tek 1947.!). U doba NDH kao povjerenik Advokatske komore traži da se ukinu ustaški logori. Zbog toga je morao napustiti Komoru, odvjetničku pisarnu i atelijer u zgradici na trgu Nikole Šubića Zrinskog 3.

U analima »Hrvatskog Sokola« Dečakovo je ime zabilježeno krupnim slovima. Bio je osnivač, tajnik i starješina »Hrvatskog Konjaničkog Sokola«. Objavljivao je u periodici tekstove o sokolstvu, a bio je i urednik časopisa »Hrvatski Sokol«. Uspješan je bio i kao mačevalac u Hrvatskom mačevalačkom društvu.

Članstvo u planinarskoj udruzi Dečak nastavlja nakon rata u Planinarskom društvu »Za-

greb«; jedan je od njegovih prvih članova. Dečakovo je ime i među osnivačima skupine seniora (osnovane 12. ožujka 1954.). Gotovo da i nije bilo dana kad ne bi »skoknuo« u Bogovićevu 7.

Zanimljiv je razvoj Dečakova bavljenja slikarstvom. Počeo je slikati već u gimnazijskim danima. Kako početkom 20. stoljeća u Zagrebu još nije bilo Akademije likovnih umjetnosti, slikarstvo uči privatno kod Otona Ivekovića i Ivana Tišova, a kod Rudolfa Marčića specijalizira slikanje pejzaža. Slikao je u svim tehnikama, najviše uljem na platnu i pastelima. Pripadao je krugu slikara pejzaža. Vladimir Varlaj, Zlatko Šulentić i drugi pejzažisti povremeno su slikali planinske motive, dok je Dečakov slikarski opus tematski isključivo vezan uz planinu. Na izlete je gotovo uvijek nosio crtači blok, ponekad i uokvireno napeto platno. Njegov život planinara tema je njegovih slika.

Zavratica pod Velebitom, ulje na platnu Milana Dečaka (100x70 cm)

Početkom 1900. u Zagrebu je djelovalo društvo »Corona virtutis« u kojem su se okupljali mladi slikari, glazbenici i književnici. Među njima su se nalazili, pored ostalih, Menci Clement Crnčić, Ivan Meštrović, Antun Gustav Matoš i sedamnaestogodišnji ambiciozni slikar Milan Dečak. »Corona« sa svojim slikarima (među njima je i Dečak s pet slika), izlaže 1905. u Umjetničkom paviljonu na izložbi Hrvatskog društva umjetnosti. Godine 1906. također izlaže s istim društvom. Nazočan je 1925. i na »Prvoj lovačkoj i opće sokolskoj izložbi«, a 1940. izlaže pet slika na izložbi Hrvatskih likovnih umjetnika. Samostalno izlaže (176 slika) 18. listopada 1944. u Umjetničkom paviljonu u okviru proslave 70. godišnjice postojanja HPD-a. Tom je zgodom proslavio 40. obljetnicu planinarenja i slikarskog rada. Tadašnji predsjednik HPD-a dr. Ivan Krajač otvara izložbu i drži predavanje na temu »Bit i opravdanje hrvatskog planinarstva«. Na Krajačev prijedlog, Dečak poklanja sve slike s izložbe HPD-u

za budući Hrvatski planinarski muzej, a prihod od prodanih ulaznica daruje organizatoru izložbe HPD »Zagreb« za »postradalog planinara u ratu«. Novac je dodijeljen Zdenki Belačić kojoj je u zračnom napadu uništena kuća.

Dvoranu PD »Zagreb« Dečak je povremeno koristio za izložbeni prostor. Tako je 1955. izložio svoje slike pod naslovom »Planinski i primorski pejsaži«. Te iste godine na »Izložbi planinarske štampe«, povodom 80. obljetnice planinarstva u Hrvatskoj, izlaže deset slika, a 1959. priređuje samostalnu izložbu. U 1961. godini izlaže na izložbama »Planinarstvo u Hrvatskoj od oslobođenja do danas«, »Planinarske fotografije Zagreb 1961« (nagrađen je srebrnom plaketom za likovni rad) i na izložbi u organizaciji skupine seniora PD »Zagreb« pod naslovom »S planinama«. U dvorani NO u Nerezinama na Lošinju, gdje je PD »Zagreb« imalo svoje odmaralište, 1962. izlaže motive iz Nerezina i s Osoršćice.

Milan Dečak s planinarima i obitelji (slijeva: Većeslav Zrnc, dr. Vladimir Blašković, dr. Ivo Lipovčak, dr. Milan Dečak, Lujza Dečak, Dubravka Dečak)

Dečakovo se prvi put ime spominje u planinarstvu godine 1924., na 50. redovitoj godišnjoj skupštini HPD-a. U raspravi nakon tajničkog izvješća preporučuje odboru da »pazi koga prima u društvo i da ne prima one koji rade protiv Hrvatske ili se ogriješe o Hrvatskoj. Takvi će ljudi uvijek unašati smutnju u društvu« (HP, 1924., str. 127). U ime Hrvatskog Sokola »zanosnim i rodoljubivim govorom« pozdravio je 18. listopada 1925. otvaranje Tomislavova doma na Medvednici (HP, 1925., str. 159). Na 55. skupštini HPD-a, godine 1929., predlaže da na Medvednici »planinari treba da dobro paze na one, koji skidaju ploče i oštećuju markacije, imena takvih štetočina objaviti u glasilima« (HP, 1929., str. 280).

Nakon mnogih umjetničko-birokratskih postupaka oko njegova prijema u članstvo ULUH-a, 1964. priznat mu je status umjetnika slikara. Posljednji put ga susrećemo kao slikara 1967. u Rovinju na izložbi u Bolnici za TBC u kojoj je i umro 1968.

O Dečakovom likovnom stvaralaštvu mnogo se pisalo u novinama. Likovni kritičar, akademik Matko Peić u osvrtu na izložbu u dvorani PD »Zagreb« (prosinac 1959.) u Večernjem vjesniku od

9. siječnja 1960. naziva Dečaka »slikarom planinom«.

Iz njegova predratnog slikarskog razdoblja malo je sačuvanih slika. Slike namijenjene planinarskom muzeju, koje su bile privremeno pohranjene u ondašnjim prostorijama Saveza, u Jurišićevoj 3, razgrabljene su neposredno nakon rata. Istu sudbinu doživjele su i ostale slike s izložbe iz 1944.

Gotovi su svi zidovi Dečakove obiteljske kuće u Hercegovačkoj 137 u Zagrebu ispunjeni njegovim slikama. Njegovih slika ima i u privatnim zbirkama, a četiri slike ukrašavaju društvene prostorije HPD »Zagreb-Matica« u Petrićevu 4. Slike je Društvu darovala Dečakova supruga Lujza. Najpoznatije je njegovo djelo »Medvednica« (ulje na platnu, 300 x 150), smješteno na zidu u sobi glavnoga tajnika u Domu HPS-a u Kozarčevu 22. Zanimljivost je ovoga platna u tome što je naslikano s pogledom na Medvednicu iz vrta obiteljske kuće. U Savezu je još jedna Dečakova slika. Visi na zidu stubišta.

Sada je prilika (dvostruki jubilej) da upriličimo retrospektivnu izložbu Dečakovih slika. Na taj način podsjetit ćemo se na njega i na jedno razdoblje iz prošlosti hrvatskog planinarstva.

Bijele stijene - reprodukcija slike objavljene u »Naših planinama« 1949. (str. 96)

USPOMENE

ZIMSKI POHODI NA SVETU GERU

JOSIP ŠINTIĆ, Zagreb

U prosincu 1993. godine, Sveti Otac Ivan Pavao II. uputio je poziv »Urbi et orbi« (Rimu i svijetu) da se u nedjelju 23. siječnja 1994. u cijelom svijetu slave mise za mir u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Sjetih se redovnih nedjeljnih misnih slavlja za planinare u kapeli Majke Božje Kraljice Hrvata na Sljemenu i patera Jelineka, no odmah pomislih i na kapelu sv. Ilike na Svetoj Geri. Te je godine već bio zapao debeli snijeg pa sam se odmah upitao je li moguće u takvim uvjetima tamo organizirati misno slavljje.

Došao je i 27. prosinca 1993. U isti dan i vrijeme održavaju se dva svećana skupa na kojima trebam i želim biti nazočan, i na kojima ću iznijeti ideju o planinarskom hodočašću na Svetu Geru. Kao tadašnji pročelnik Komisije za promidžbu i član IO HPS sudjelovao sam na redovnom planinarskom novogodišnjem susretu u Domu HPS-a, gdje sam ideju o hodočasničkom pohodu na Svetu Geru iznio samo nekolicini prijatelja, te požurio u Starogradsku vijećnicu, gdje se održavao Sabor Žumberčana u organizaciji Kulturno-prosvjetnog društva Žumberak, a pridružio mi se i Ivan Parlov. Stigosmo tek na završni dio Sabora, na zakusku. Odmah se obratih čuvaru svišta kapele sv. Ilike na Svetoj Geri vlč. Mili Vranešiću riječima: »Možeš li na našoj planini, u nedjelju 23. siječnja 1994., na poziv Svetog Oca slaviti svetu misu za mir u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini?« Velečasni Mile ozarena lica reče: »Idemo pitati Ninu«. A prečasni Nikola Nino Kečić, rektor Grkokatoličkog sjemeništa, koji je bio u blizini, na Vranešićev upit za misno slavljje na Geri samo je napravio desnom rukom veliki znak križa i time dao svoj blagoslov.

Ubrzo poslije novogodišnjih praznika, nakon promišljanja o koncepciji hodočasničkog pohoda,

Kapela Svetog Ilike

foto: Alan Čaplar

bio sam u redakciji Večernjeg lista i opisao plan hodočasničkog pohoda na Svetu Geru, a dao sam i broj svojeg telefona iz ureda na koji će se zainteresirani moći javiti. Po objavlјivanju članka, doista, počeli su se javljati zainteresirani. Prve dane po desetak dnevno, a posljednji tjedan na stotine. Telefon mi je neprestano zvonio. Javljalj su se planinari, građani, ali osobito brojni prognanici i izbjeglice iz raznih dijelova Hrvatske i BiH koji su utočište našli u Zagrebu i okolici. Strpljivo sam

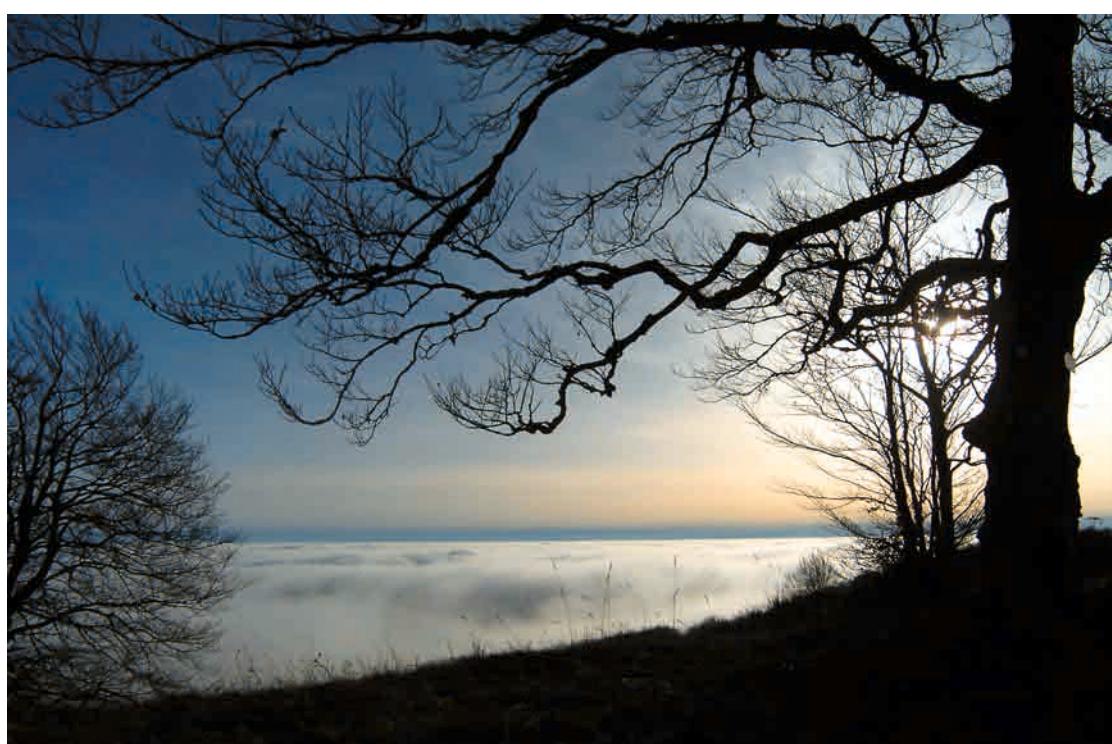
objašnjavao prirodu hodočasničkog pohoda, snježne uvjete, potrebitost zimske obuće i odjeće, te da je hodočašće namijenjeno prvenstveno planinari-ma jer uspon za neplaninare traje oko tri sata. Mnogi su sa žaljenjem konstatirali da nemaju odgovarajuće cipele ili da se ne mogu penjati po snijegu na planinu. Dirljiv mi je bio razgovor s predstavnikom izbjeglica iz okolice Osijeka, koji je shvativši da njegova skupina ne može na snježnu planinu, izrazio nakanu da će u mislima biti s nama u molitvi na Svetoj Geri. Jedna starica iz Slavonije je unatoč mojim upozorenjima ipak došla na pohod u niskim slavonskim papučama i bila je prevezena na Geru policijskim terenskim vozilom.

Broj prijavljenih sudionika pohoda rastao je iz dana u dan, a posljednji tjedan sam autoprijevozniku svaki dan javljaо da treba još autobus više. Kao suorganizatori pridružili su se Zagrebačka županija te Hrvatske šume i Hrvatske ceste iz Karlovca. Osigurano je da će cesta biti očišćena od snijega uoči pohoda te da će na vrhu biti naloženi krjesovi, kako bi se ozebli mogli ugrijati.

Angažirao se i tajnik HPS-a, pokojni Nikola Aleksić, te je prema dogovoru izvršio službenu prijavu skupa policiji, po čemu je službeni organizator okupljanja na Svetoj Geri bio HPS, a idućih godina HPD »Kapela« i Ekološko društvo Žumberak.

Strahovanja od vremenskih neprilika na dan pohoda prestala su nekoliko dana prije pohoda, kada je najavljenia sigurna anticiklona, a k tome je član mog planinarskog društva, meteorolog Borivoj Čapka, uz uvjerenja o dobrom vremenu, navadio svoj dolazak.

Prvi molitveni pohod na Svetu Geru dobio je velik odjek u javnosti. Neki od medija ocijenili su da se na vrhu Svetе Gere okupilo više od tisuću sudionika, te da je to bila središnja molitva za mir u Hrvatskoj. Pridružile su se uistinu stotine građana i planinara, sudjelovali su i brojni Žumberčani, kao i ljudi iz udaljenih krajeva Hrvatske. U Sošicama je bilo tjesno, jer je došlo dvanaest autobusa i stotinjak automobila. Unatoč jutarnjem hladnom vremenu, dan je bio bez oblačka i vjetra.

Vidik sa Svetе Gere na zimsko more magle

foto: Alan Čaplar

Prvi pohod na Svetu Geru 1994. godine

foto: Vilim Strašek

Topli sunčani zraci grijali su sudionike pohoda, tako da su krjesovi poslužili više za ukras nego za grijanje. S razglednih točki od kapele sv. Jere, te sa zapadnog vrška visokog 1171 m, pružali su se čarobno lijepi vidici: Kamniško-Savinjske Alpe ocravale su se kao da su na dohvati ruke, Raduha, Peca, pa duboko u Austriji Koroške Alpe, Uršlja gora, Pohorje, planine Hrvatskog zagorja. Lijevo od Kamniških Alpa Storžič, Karavanke sa Stolom, pa potom Julijske Alpe s Triglavom, slovenski Snežnik, planine Gorskog kotara, Velebit, pa Lička Plješivica, a u daljini Osječenica i Klekovača u Zapadnoj Bosni. I na kraju, dosad vjerojatno neviđeno ili barem nezabilježeno, između Karavanki (Stol, Kepa) i Julijskih Alpa, duboko u Austriji jasno se video Grossglockner (3797 m).

Misno slavlje ispred kapele sv. Ilike predvodio je, održavši nadahnutu propovijed, don Živko Kustić, a poslanice je čitala planinarka iz HPD »Vihor« Verica Thune. Misno slavlje završilo je nad Jazovkom, molitvom za pokoj duša hrvatskih mučenika, uz propovijed fra Tomislava Duke, a potom su se sudionici pohoda krijeplili dobrom domaćom hranom i pićem u Sošicama.

U godinama koje su slijedile redovno smo se okupljali na planinarsko-hodočasničkom pohodu. Misno slavlje su predvodili ugledni svećenici, a nazočili i brojni kulturni djelatnici. Kao termin pohoda ustalila se posljednja nedjelja u siječnju. Brojna društva počela su dolaziti vlastitim prijevozom, i svake godine se na molitvenom skupu okupljalo između petsto do tisuću sudionika. Uoči šestog pohoda 1999. godine pod vodstvom Tomi-

slava Pavlina (HPD »Stanko Kempny«) prokrčen je gustiš kojim je bio potpuno obrastao dio puta u Boićima, te markirana staza od Boića do Boljare i time skraćen put.

Vremenski uvjeti tijekom prvih jedanaest pohoda nisu uvijek bili najbolji. Bilo je magle, vjetra, a većinom se po dolasku na vrh trebalo presvući u toplu suhu odjeću kako bi se izdržalo sat i pol do dva na misnom slavlju i blagovanju iz naprtnjače. U takvim trenucima vrući čaj ili kuhano vino od velike su koristi. Međutim, ipak je većina pohoda održana po lijepom, a nekoliko puta po izuzetno lijepom vremenu, uvijek uz puno radosti i zanosa.

Kako je pohod stekao veliku popularnost, održavat će se još mnogo godina. Nadajmo se da ćemo i mi, sudionici dosadašnjih pohoda, dočekati dan kada će vojarna na Svetoj Geri biti preuređena i otvorena kao planinarski dom.

XII. ZIMSKI POHOD NA SVETU GERU

Ove godine, tradicionalni zimski pohod na Svetu Geru održat će se u nedjelju 30. siječnja. Trasa pohoda je Sošice - Boići - Sveta Gera, a početak mise u kapeli sv. Ilike je u 12 sati. Početak pohoda je između 8 i 9 sati u Sošicama. U startnini od 5 kuna uračunat je topli napitak na vrhu i osiguranje pohoda. Organizator pohoda ove godine je JU Park prirode »Žumberak-Samoborsko gorje«, a telefon za prijave i informacije je: 01/33-27-660.

DILJ - GORA

BALADA ZA SOVSKO JEZERO

MILAN KAUČIĆ, Požega

Kad planinari odu, pašnjaci opuste i stada zamuknu, tišine iz brjegova od proljeća do zime idu u procesiji na posvetu, na krštenje u jezerske vode. Zrake jutra kroz krošnje do sovske izmaglice dolepršaju iz šume, promole svilu i bijelom koprenom pokriju jezero. Ono čudno zasvijetli, prelomi zraku, odljulja je u dubinu i procvjeta u lopočev cvjet. U lahoru rapsodija trske, a na vodi mali pljusak ribe... Na svom zdencu budi se zora i uz list, kad zatreperi na hrastu, odlazi u svoja jutra i piće rosu. Dok žabac solira, zbor čeka. Onda se žabljе zakreće sve glasnije i glasnije. Tišine se opuste, nabujaju i bogato okite. Duboko u šumi u gnijezdima mira zakuka kukavica i zapjeva kos.

Točno u podne, kad sjajno sunce napuni dan, vladari zenita odmame sve u sjene, u dubok hlad, na svoja tamna zemaljska plandišta. Tišina i ljepota sklope pupoljke i zapleteni u paučinu života čekaju da ih stvaranje ponovo vrati u ovozemaljski svijet. U smiraju, kad sunčeve zrake zaspu na nebu, a žablji kor tiho pjeva mokru uspavanku, jezero se ospe zvjezdanim stazama. Vrhovi bregova odlutaju u tamu noći, ostave vode same. Šuma još dublje zakopa svoju tajnu, a misterija Nebeskih vladara prospe po njoj neku modru tajanstvenu snagu. Tada se nigdje kao ovdje ne čuje pjevanje čuka, otegnuto, samotno, tugaljivo.

SREDNJI VELEBIT

CRTICA S LJUBIČKOG BRDA

BRANKO BRAUM, Zagreb

Kava u Gospiću. Mladež je svagdje lijepa. Brusane i uspon na prijevoj. Sivilo se nadvilo nad Dabarskim kukovima. Sablasno prazan hotel Velebno. Preparirani medo u foajeu, dvije Njemice gledaju RTL, dvije ljubazne konobarice, dva sendviča po 12 kuna. Sve je mrtvo i nema nikoga. Idemo dalje!

Stupačinovo. Asfalt je dopro i dovde. Susrećemo skupinu veselih Gospićana koji grade, te tri pristale djevojke s kartom i kompasom u ruci. *Eppur si muove!*

Auto ostavljamo ispod Alaginca, gdje se dobra šumska cesta račva, lijevo prema Crnom Dabru, desno prema šumskim dubinama ispod Metle. Svuda je dobro markirano. Krećemo uzbrdo prema Ljubičkom brdu dobrom stazom kroz bukovu šumu. Nedjelja je, babbje ljeto, idealno vrijeme za kraće posjete Velebitu, caru planina. Čovječe, uz novu autocestu, to je dva sata od Zagreba! A nema nikoga!

Prisjećam se Eberhardta i Rožanskih kukova. Pet sati hoda i desetak puta: *Dobry den!* Češki autobus smo vidjeli parkiran ispod doma na Zavižanu. Put je sve strmiji, puls se čuva na normali. Eberhardt, vrstan poznavatelj i odvjetnik Hrvatske, reče tada: »Mensch, ovo je lijepo kao Grand Canyon, samo tamo ima dva milijuna ljudi.« Mensch, možda si i u pravu. Na Boču, Kumu, Nanosu, Logarskoj dolini treba već postaviti semafore na planinskim *potima*. Svako zlo za neko dobro!

Stižemo na sedlače između Medvjedeg kuka i Ljubičkog brda. Šuma prelazi u klekovicu, trava tvrdača i trepet krila listopadskih leptira. Ptice u letu prema Metli slijjeću na Medvjedi kuk. Grakanje prekida onu čarobnu tišinu, mnogo puta

Velebitska jesen

foto: Branko Braum

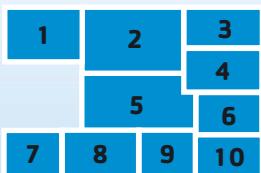
doživljenu takvih jesenjih dana, kad se čak ni pila ne čuje duboko dolje.

Ljudski glasovi. Dva zadarska planinara silaze i snimaju bilje digitalnom kamerom. Planinarski pozdrav i uspon kroz stijenje na vrh.

Dolje je Kubus, more, Pag i Maun, izmaglica. Preko puta čudesna Kiza, iza nje je Crni Dabar. Tamo se nekad kosilo i pjevalo. U daljinici Bačić kuk i Bačić kosa, prema prašumama Štirovače. Nema vjetra, smiraj dana i smiraj jedne godine. No, *eppur si muove!*

VRHOVI HRVATSKE PLANINARSKE OBILAZNICE

Snimke s foto-natječaja »Hrvatskog planinara«

Slika 1 - Dinara, foto: Branko Barlović (II. nagrada)

Slika 2 - Kamenjak, foto: Tomislav Marković (I. nagrada)

Slika 3 - Sveti Ilijan na Biokovu, foto: Tomislav Marković (III. nagrada)

Slika 4 - Kiza i zaselak Prpići, foto: Miroslav Gulan

Slika 5 - Sv. Luka na Kozjaku, foto: Josip Pejša (III. nagrada)

Slika 6 - Veliki Kozjak, foto: Neven Čobanov

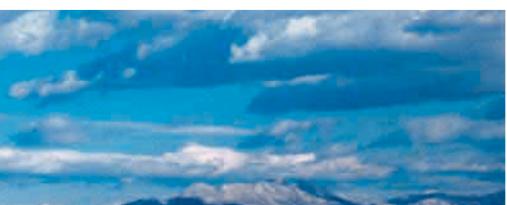
Slika 7 - Ivanščica zimi, foto: Velimir Mačković (III. nagrada)

Slika 8 - Risnjak, foto: Tomislav Marković

Slika 9 - Žbevnica, foto: Tomislav Marković

Slika 10 - Klek, foto: Nevenka Kirin

SLOVENIJA

BEZ SAJLE I KLINA NEMA ADRENALINA**VLADIMIR ILIJAŠ, Kutina**

Nakon dva odgađanja, trećeg vikenda u kolozvu, unatoč ne baš povoljnoj prognozi, nas sedmorice članova HPD »Jelengrad« iz Kutine kreće u Kamniško-Savinjske Alpe. Vodim našu malu skupinu s namjerom da se popnemo na Grintovec i Skutu te da, bude li prilike, posjetimo Veliku planinu.

Stižemo u Kamnišku Bistrigu, gdje je mnogo izletnika i planinara. Nastavljamo makadamskom cestom do donje postaje teretne žičare. Kasnimo pola sata pa strepim hoće li nas, unatoč dogovoru s gospođom Angelcom, domaćicom Cojzove koče, netko dočekati. Srećom, Vlatko nas čeka. Naprtnjače putuju žicom, a mi put pod noge da bismo stigli prije mraka do Cojzove koče na Kokriškom sedlu. Prolazimo pored mjesta gdje su ove zime stradali mladi zagrebački planinari. Jedna nam kollegica zaostaje. Boli je glava, povraća joj se. Bojim

se za nju jer pada mrak. Oni brži već su kod kuće. Vraćaju se sa svjetiljkama. Konačno, svi smo u toploj »koći«. Ima dosta planinara. Nakon večere i obaveznog piva noćimo na skupnim ležajima.

Petak je osvanuo s vrhovima u oblacima. Nema vidika. Idemo na Grintovec (2558 m) po južnim padinama, laganim usponom. Za približno dva sata na vrhu smo okruženi oblacima i čavkama koje čekaju ostatke našeg ručka. Betonski stup prilično je razlupan od gromova. Uobičajeno: žig, upis u knjigu, fotografiranje, pa lagani spust.

Gotovo smo sami u kući. Slovenci ne dolaze jer je za subotu najavljenog pogoršanje vremena s kišom. Ipak, može se i u kući provesti ugodno vrijeme, uz pivo, belu i planinarske dogodovštine.

Subota je. Kiša samo što nije počela, pa odustajemo od pohoda na Skutu, za što bi nam trebalo oko sedam sati, a uz kišu i, što je još gore, grmljavinu, to ne samo da ne bi bilo ugodno, već bi bilo vrlo opasno. Poznato je, naime, da od udara groma u Alpama pogine više planinara nego od padova. Zato se odlučujemo za kratak uspon na obližnju Kalšku goru - gotovo iznad same Cojzove koče.

Pola sata laganog uspona, a onda zahtjevnije uz stijenu. Valentina ide prva i uskoro nailazi na klinove i sajle. Očito uzbudjena, izjavljuje: »Bez sajle i klina ne-

Na klinčanom putu

foto: Branko Balaško

Mala planina

foto: Božica Kiš

ma adrenalina». Božica, iza nje, poznata kao »vražica«, osoba uvijek spremna na štos, pošalicu i vic, nakon dubokog razmišljanja od pet sekundi skrušeno reče: »Znaš, stara, meni je dovoljan samo čvrsti klin da mi poraste adrenalin«. Ivica i ja iza njih, srećom, čvrsto smo se držali za sajlu.

Uskoro smo na vrhu. Kao naručeno, oblaci se na tren razilaze, dovoljno da se vide Kočna i Grintovec i to ovjekovječi fotografijom.

Rano poslijepodne počinje olujni vjetar s kišom. Neki su zagrebački planinari sat prije nevremena otišli na Grintovec, a manja skupina uputila se na Skutu. Nakon nekog vremena vraćaju se mokri do kože. Teško je odustati kad si nadomak cilju. Ali ovaj puta ništa od Grintovca. Vani pada led. Grmi. Strahujemo za planinare koji su se uputili na Skutu. Vraćaju se mokri, promržli. Bit će prilike za Skutu. Važno je da sve dobro završi.

Nedjeljno jutro svijeće sunčano i svježe. Na vrhovima iznad 2000 m zabijelio se snijeg. Spuštamo se u dolinu. Naprtnjače su olakšane pa ide lako i brzo. Idemo na Veliku planinu. Na poznato skijalište

može se i žičarom, ali mi idemo autima do Kranjskog roba, jer je jednostavno jeftinije.

Uskoro smo na Maloj planini. Pravi je užitak doživjeti tu planinsku idilu. Pašnjaci, kravice, brojne drvene pastirske kućice od kojih je veći broj pretvoren u svojevrsne vikendice. Proplancima šeću planinari i izletnici, mnogi s malom djecom. Tu su i tri planinarska doma. Iz jednog se čuje vesela slovenska polka - pastirski je bal. Idemo polako preko proplanaka prema Velikoj planini. Nije pretjerao reći da se s Velike planine vidi gotovo cijela Slovenija, izuzev Julijskih Alpa, koje zaklanja Krvavec i, dakako, Prekomurja. Na obzoru su Nanos, Snežnik, vidi se Risnjak, pa čak i Klek.

Sjedamo za masivni stol jedne pastirske kolibe. Iz velike zdjele jedemo hladno kiselo mlijeko. Kako to prija! To je doživljaj za pamćenje.

Vraćamo se u Lijepu Našu puni dojmova, uz saznanje da valja upoznati i cijeniti ljepotu ma gdje ona bila.

Na jelovniku je kiselo mlijeko

foto: Mira Vukušić

NOVI DOM NA CINCARU

DOSANJAN 75-GODIŠNJI PLANINARSKI SAN

PERO LUČIĆ, Livno, BiH

U svojoj dugoj povijesti, od osnutka davne 1929. godine do danas, život livanjskog Planinarskog društva »Cincar« ispunjen je nevoljama i nedaćama. U Drugom svjetskom ratu srušena je zgrada stočarske stanice kraj Begova vrela pod Cincarom u kojoj su planinari tada imali skromne prostorije. Ostavši bez prostorija i imovine, u ratnom vihoru rasulo se članstvo i društvo je prestalo djelovati. Četiri desetljeća nakon toga u livanjskom kraju nije bilo organiziranog planinarenja, sve do 1982. godine kada je počela djelovati planinarska udružba pod starim imenom.

U posljednjem ratu Društvo se po drugi put ugasilo, a onda opet, poput feniksa, oživjelo 1998. godine. Članstvo se okuplja, obnavlja stare i us-

postavlja nove prijateljske veze i suradnju s planinarskim društvima diljem BiH i Hrvatske. Gostoljubivi livanjski planinari ponovno otvaraju svoja srca i prostore s prekrasnim krajolicima i planinskim visovima za ugodna susretišta ljubitelja prirode i planinske ljepote.

Da bi livanjski planinari i ubuduće mogli uspješno nastaviti ispunjavati svoje zadaće, posjeđovanje vlastitog doma nužna je potreba. Za ostvarivanje toga dugogodišnjeg planinarskog sna, najzaslužniji su Mirjana i Vlado Gelo, Livnjaci nastanjeni u Zagrebu, koji su kupljenu zemlju površine 2000 m² na visini od 1300 metara, na prostranoj visoravni Kruzima podno Cincara, nesobično darovali Društvu za izgradnju planinarskog doma.

Mjesto je vrlo prikladno za gradnju kuće i privlačno za posjetitelje. Prekrasan okoliš pogodan je za odmor, okrjepu i osvježenje. Vrela Čadilje, Drulj i Begovo vrelo u neposrednoj blizini imaju tijekom cijele godine dovoljne količine vode, a stočari koji žive u neposrednom okruženju svakom će rado ponuditi domaće mlječne proizvode. Za mnoge će posjetitelje susret s poludivljim konjima predstavljati uzbudljivo i nesvakidašnje iznenadnje. Mjesto je od Livna udaljeno dva i pol sata hoda i s njime povezano dobrom makadamskom cestom. Od budućeg doma se na vrh Cincara (2006 m) može stići također za 2 i pol sata.

Zahvaljujući zalaganju članova Društva, ponajprije predsjednika Ive Čeke i

Poludivlji konji na padinama Cincara

bliskih suradnika - članova Kamilu Tomića i Ivicu Vujiću, priskrbljen je građevinski materijal i sredstva dosta da se dom sazida i pokrije. U 2005. godini nastaviti će se s uređenjem doma i, ako sve bude po planu, svečano otvorenje doma trebalo bi biti 28. rujna za Dan Općine Livno.

Uređenje blagovaonice, kuhinje, dvaju zahoda, i spavaonice s pedesetak ležaja te uređenje okoliša iziskivat će još mnogo sredstava. Društvo se nuda pomoći i potpori društvenih i gospodarskih institucija, dobrotvora i prijateljskih društava*. S velikom zahvalnošću ističemo novčanu potporu HPD »Lipa« iz Sesveta, HPD »Prenj« iz Mostara, PD »Kuk« iz Novog Travniku i HPD »Zagreb - Matica«. Izgradnjom doma otvoriti će se nove mogućnosti za planinarsko djelovanje, upotpuniti raznovrsni sadržaji i osigurati nastavljanje bogate tradicije organiziranog planinarstva u livanjskom kraju. Ne treba sumnjati da će ovaj dom biti stjedište ljubitelja prirode, izletnika i planinara prijateljskih društava. A livanjski planinari zasigurno će ubuduće moći, u većem opsegu nego do sada, sudjelovati u

Pokrivanje krova na novom planinarskom domu

promicanju prirodnih ljepota, kulturnih i povijesnih vrijednosti ove sredine.

* Novčani prilozi mogu se slati na žiro-račun kod LT Gospodarske banke d.d., Glavna filijala Livno: 1705005000027392.

PISMA ČITATELJA

ZBRKA S KUĆAMA POD KOLOVRATSKIM STIJENAMA

Poštovano uredništvo!

U prošlom broju HP objavljen je moj članak o izletu na Kolovratske stijene, na čemu vam zahvaljujem. Pri pripremi članka, uredništvo je iskoristilo pravo kraćenja i obrade teksta, pa je tako izvršeno i kraćenje u mojojem članku, čime sam zadovoljna. Međutim, onaj tko je kratko tekst, pogriješio je pri navođenju lugarnica »Rušićka kuća« i »Ričićka kuća« u opisu puta. Tekst glasi: »Prema uputama vikendaša, jer mještane nismo sreli, skrećemo kod druge rampe lijevo prema lugarnici »Ričićka kuća«, danas planinarskom skloništu »Zelena kuća«, odakle je najlakši prilaz Kolovratskim stijenama.«

sreli, skrećemo kod druge rampe lijevo prema lugarnici »Ričićka kuća«, danas planinarskom skloništu »Zelena kuća«, odakle je najlakši prilaz Kolovratskim stijenama.«

Naime, u tom području postoje dvije lugarnice. Prva je »Rušićka kuća« do koje smo mi došli autobusom i odatle do vrha stigli za 30 minuta uspona, a druga »Ričićko bilo« ili »Zelena kuća« koja se nalazi na suprotnoj strani vrha. Do Zelene kuće smo se spustili nakon posjeta vrhu Kolovratskih stijena, kako je opisano u članku. Od nje je potrebno sat vremena usponda do vrha. Poznatejši toga područja primjetit će tu netočnost, no kako je članak namijenjen i onima koji to područje ne poznaju, molim da uvažite ovaj ispravak.

Milica Miškulin

HRVATSKI
PLANINAR

NOVE TEHNOLOGIJE I PLANINARSTVO

DIGITALNI FOTOAPARAT

piše: Branko Meštrić*

Mislio sam započeti velikim riječima o značenju fotografije u planinarstvu i herojskoj... itd., ali to je već napisano u mnogim knjigama, pa potražite tamo. Počet ću s time da su svi »veliki« fotografi oko mene, kad su prije hm... hm... godina vidjeli prvi milijunski »Olympus« važno zaključili - je, zgodno je, ali nikad ti to ne može zamijeniti pravi Kodak od 200 ASA i objektiv od kilu i pol! Kao, za zadovoljavanje njihovih umjetničkih promišljanja. Onda su s vremenom priznali da je zgodno za bilježenje grupnjaka po vrhovima i tako toga, ali prave fotke... Danas gotovo svi imaju turbo digitalce o vratu, a svoje čuvene klasičare i ogromne foto-torbe nekako sasvim slučajno zaborave prije polaska. Dobro, ima tu i osebujnih pojava, ali ja govorim o onim prosječnim, da ne kažem - normalnima.

Što je to sporno, a i posebno u digitalnoj fotografiji? Zapravo - medij. Znači, fotografije se više ne bilježe kemijski na fotoosjetljivi film, već se podaci o slici »hvataju« fotoosjetljivim čipom, pretvaraju u sitne točkice - piksle - i spremaju u elektronički memorijski čip. Kako su čipovi, kao što im i ime kaže, izrazito male sprave, ne zahtijevaju više velik prostor za rad, a to vodi tome da se i sami aparati mogu gotovo neograničeno smanjivati. Moguće je napraviti fotoaparat veličine kreditne kartice ili ga usputno »ugurati« u razne druge sprave, npr. mobitel. Čipovi se ne trebaju premo-

tavati ni vrtjeti, a sprave koje praktički nemaju pokretnih dijelova manje se kvare i manje su osjetljive na mehaničke utjecaje. Već ta dva svojstva čine digitalac gotovo idealnim za planinare. Dok vam je još jučer fotooprema u ruksaku bila teža od šatora, danas aparatić nećete niti primijetiti. A ni vaš omiljeni kritičar neće baš na prvi pogled primijetiti da je fotografija digitalnog podrijetla.

Problemi? Da, ima ova tehnologija i dva problema. Najprije optika. Kako je foto-čip bitno manji od formata fotonegativa, adekvatni objektiv zaista može biti puno manji od klasičnog, međutim, treba pripaziti jer ponekad proizvođači znaju pretjerati. Na mobitelskim aparatima nećete ni primijetiti objektiv, ali i slika će biti jednako neugledna. Stoga pazite da vaša spravica ima dobar objektiv.

Drugi problem je baterija. Elektroničke sprave trebaju struju, a tehnologija baterija jednostavno ne prati razvoj ostale tehnologije. Današnje baterije su preteške, preosjetljive na hladnoću i sklone da se isprazne baš kad nam najviše trebaju.

ŠTO JE PIKSEL?

Piksel je točkica, najmanja jedinica slike koja ima posebno svojstvo boje i svjetline. Što ih je više to je:

- slika bolja
- moguće veće povećanje
- potrebno više prostora na nikad dovoljno velikoj memorijskoj kartici
- skuplji fotoaparat

* Autor je prvi digitalni aparat iznio u planinu u lipnju 1999. i od tada se bakće s digitalnim fotografijama; osim 28.000 snimljenih digitalnih fotografija, u digitalni oblik je prenio i veći dio fotografija iz prijedigitalne ere, jer je tako ipak lakše živjeti

NA ŠTO PRIPAZITI KOD NABAVKE DIGITALNOG FOTOAPARATA

Veličina i težina. Ako je cilj bilježiti usputne događaje, ljudi i krajeve, važno je da je aparat uvek pri ruci i da vas nepotrebno ne opterećuje. Aparati veličine kartice ili kutijice puno su prikladniji nego oni klasičnog oblika. Problem paralakse (pojava kad kroz tražilo vidite jedno a na slici se pojavi druga, pomaknuta slika), koji je opterećivao klasične »idiot« aparate, ovdje ne postoji ako ne slikate kroz tražilo, već preko ekrančića. To što na ekranu ništa ne vidite za sunčana dana, drugi je problem. No, pojavili su se i *sunshine* ekrani na kojima se slika vidi i po suncu. Neće škoditi ni poboljšana otpornost na vremenske uvjete (prskanje, kiša) koju imaju neki aparati (IPx4).

Baterija. Kvalitetna baterija omogućit će dulji rad. Dobro je da je baterija izmjenjiva, pa možete ponijeti rezervnu garnituru, odnosno da rezervnu garnituru možete grijati uz tijelo, dok je aparat izložen hladnoći. Zgodno je da su baterije standardnog formata, pa se u nuždi možete poslužiti baterijom »s kioska«, ali to uglavnom ne pali. Moderni aparati zahtijevaju »punjive« baterije (zbog karakteristika napona), a punjive baterije, iako skuplje, na koncu ipak ispadnu jeftinije i ekološkije, jer se višestruko koriste.

Optika. Što je kvalitetnija - to bolje, no za planinarske je potrebe standardni objektiv, ali i zoom 3x minimum je zahtjeva. Pazite, optički zoom! Na digitalni slobodno zaboravite, to je čista obmana. Puno planinara često koristi i mogućnosti makro snimanja (cvijeće i sl.), pa je korisno da je to kvalitetno podržano.

Piksli. Konačno je i na njih došao red. Danas nema na tržištu aparata s manje od 2 milijuna piksala, a taj broj će vam osigurati izvrstan prikaz fotke na ekranu računala (tipični ekran ih može prikazati oko milijun), a ako izrađujete i fotke, do standardnih formata bit ćete zadovoljni. Tek ako trebate velike formate ili šaljete fotke u tiskaru za naslovnice i kalendare, trebat će vam bar 4-milijunski stroj.

Video. Pokazalo se zgodnim u planini povremeno zabilježiti i poneku video sekvencu. Gotovo

Prikladna spravica velikih mogućnosti

svi moderni aparati imaju mogućnost snimanja videa, ali ne očekujte od njih video kameru. Pazite da snimaju sekvene od bar 320x240 piksala (to je analogno VHS formatu) i da snimaju zvuk.

DIGITALNI FOTOAPARAT U PLANINI

O samom fotografiranju digitalnim fotoaparatom nema se što posebno napisati. Svi »problemici« oko pronaalaženja prizora, kadriranja i kompozicije te osvjetljenja istovjetni su kao i u klasičnom fotografiranju, a automatika koju imaju svi aparati osigurat će vam automatsko izoštravanje, eksponiranje pa čak i uravnoteživanje bijelog. Budući da je ovo tekst za početnike, nećemo se opterećivati činjenicom da i Japanci nisu baš uvijek savršeni, pa da znaci na boljim aparatima mogu sve ove elemente i ručno podešavati.

Svetlosni uvjeti. U planini znaju vladati vrlo specifični svjetlosni uvjeti. Sreća je da su digitalci izrazito prilagodljivi situaciji, ali ni oni ne mogu ništa učiniti u »kontralihu«. Ako imate ljudi na vrhu, a okolo puno plavog neba, pobrinite se da im lica budu dobro osvijetljena - inače ćete snimiti crnce. Kad snimate bilje pomozite si blicom, iako Japanci smatraju da nije potreban - dobit ćete korektnije osvijetljen prednji plan. S druge strane, kad koristite blic znajte da je njegov »domet« jeda dva metra. Isključite blic ako snimate grupu na većim daljinama, ili čak tmuran pejzaž. Automatika će raditi korektnije, uštedjet ćete struju, a

i nećete ispadati smiješni pred znalcima. Naročito je problematično snimanje u špiljama koje je samo po sebi posebno umijeće. Detaljnije upute u internetskom dodatku ovom članku.

Zaštite aparat. Iz želje da aparatić bude uvi-jek pri ruci, a istovremeno uz često problematične uvjete (udarci, vlaga, hladnoća), izlazi da futrola (1), u kojoj ćete dotičnog nosati naokolo, mora biti prikladna. Sad ovakva ili onakva, stvar je ukusa - morate sami isprobati. Ja se koristim jednostavnom lako otvorljivom futrolom pričvršćenom na naramenicu ruksaka, a sam aparat dodatno vežem za ruksak dovoljno dugom uzicom (2) - otkad sam jednom u klekovini Čvrsnice shvatio da se futrola ipak otvara prelako.

Dodatna oprema. Osim futrole i rezervnih baterija (3), jedina je dodatna oprema, naročito za osamljenike, jednostavan džepni tronožni stativić (4) - lakše ćete se samouslikati na vrhu - i čista i cijela najlonska vrećica (5). Zašto vrećica? Pa ako je baš jako mokra situacija, uvalite u nju aparat pa ćete ipak malo manje strepititi nad svojim ljubimcem. A zimi, prije nego nakon višesatne hodnje uđete u topli i vlažni planinarski dom, hermetizi-

rajte aparat u vrećicu. Uz malo sreće i dovoljno strpljenja, ako pričekate da se aparat zagrije prije nego ga oslobojidite najlona, vjerovatno ćete izbjegći kondenzaciju vlage i u elektronici i u optici. A ne znaš gdje je voda štetnija - u cipeli, kolkenu, vinu... ili u digitalcu!

POUKA NA KRAJU ILI

KAKO UČI U SVIJET DIGITALNE FOTOGRAFIJE

1. Da, vrijeme je za ulazak. Fotografirat ćete bolje i više, a trošak korištenja bit će minimalan.
2. Nabavite što prikladniji fotoaparat. Silni milijuni piksla nisu bitni. Važno je da aparat osigurava funkcionalnost koja vama treba i da vas ne opterećuje svojim korištenjem. Slobodno ukalkulirajte i da ćete ga udariti u stijenu i da će vam pasti u blato, tj. nije nužno da bude preskup!
3. Ulaskom u svijet digitalne fotografije otvorit ćete jedno sasvim novo područje djelovanja. Svijet interneta vam je pred vratima, a realni svijet nikad manji. KLIK!

NISTE POČETNIK?

...onda vjerovatno i sami znate što očekujete od digitalne fotografije, ali ipak:

- bavite li se umjetničkom fotografijom ili planirate s fotografijom u tisak, nabavite aparat s bar 5 milijuna piksla i kvalitetnom optikom
- jači optički zoom (7-10x) dobro će doći snimateljima detalja i pejzaža
- bolji aparati imaju mogućnost ručnog podešavanja svih elemenata snimanja, kao i mogućnost korištenja dodatne opreme: makroleća, filtera...

»Borbenik« komplet

Želite li saznati više potražite na internetu članak u punom obimu, s dodatnom opremom i priložima: <http://www.plsavez.hr/hp/plus/501dig>.

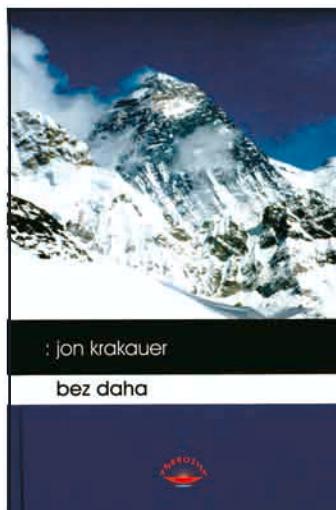

JON KRAKAUER: »BEZ DAHA«

Izdavačka kuća V.B.Z. iz Zagreba nedavno je izdala knjigu »Bez daха« američkog autora Jona Krakauer. Svim zaljubljenicima u visokogorsko planinarenje i alpinizam, autor i knjiga dobro su poznati. Krakauer je poznati američki alpinist, pisac nekoliko knjiga i suradnik u nizu časopisa (Outside, National Geographic, Playboy, itd.)

Dogadjaj koji knjiga opisuje poznat je i širim krugovima. Krakauer, kao jedan od sudionika, opisuje uspon komercijalne ekspedicije Novozelandanina Petera Hilla na Mount Everest u svibnju 1996. godine, kad u jednoj penjačkoj sezoni surovi uvjeti Himalaje odnose dvanaest života alpinista iz nekoliko ekspedicija. Iz prvotne želje da napiše ponešto o komercijalnim ekspedicijama na »krov svijeta«, knjiga je izrasla u potresnu priču o ljudskom stradanju i granicama ljudskih mogućnosti, ali i nesebičnoj ljudskoj spremnosti da se pomogne prijatelju i čovjeku u trenucima kad mu je najteže. S druge pak strane, knjiga je autorov svojevrstan obračun sa samim sobom u dvojbama je li on kao pojedinac, makar i u najtežim uvjetima ipak mogao učiniti više da pomogne svojim prijateljima koji su smrtno stradavali u neposrednoj blizini njihova logora.

Komercijalni ekspedicionizam?! O čemu se zapravo radi? Siguran sam da svi znate priču o Južnoafričcu koji će ostati zabilježen kao prvi svemirski turist. Čovjek je kao broker zaradio silan novac kojim je platilo svoju životnu želju: postati astronaut, prošetati svermijom. Siguran sam, međutim, da mnogi ne znaju da se tako nešto (jeftinije od putovanja svemirom, dakako, ali još uвijek za običnog čovjeka itekako skupo) već godinama organizira na prostorima Himalaje. Agencije, koje obično vode alpinisti sa smislom za »biznis«, organiziraju tzv. komercijalne ekspedicije. »Platiš - voziš«.

Organiziraju ekspedicije u kojima sudjeluju klijenti spremni dobro platiti (cijene se kreću oko »zanemarivih« 65.000 USD po osobi plus cijena puta do Nepala i natrag!) da bi se popeli na najviši vrh na svijetu! Prate ih, dakako, stručni i iskusni vodiči, ljudi koji su svi već osvojili (i po nekoliko puta!) neki od najviših svjetskih vrhova. Put, obično u trajanju od tri mjeseca, uključuje i visinske pripreme, prilagođavanje uvjetima itd. I to je onaj ljepši dio priče.

Ali, nezgoda nastaje zbog toga jer većina takvih zaljubljenika u visokogorsko planinarenje ne očekuju od vodiča i vođa ekspedicije da im svojim iskustvom pomognu na terenu i savjetom, već očekuju da ih se za njihov novac dovede na sam vrh! U konačnici, to je i želja organizatora takvog uspona; što više ljudi dovede na vrh, veće su mu reference za visokogorske ture iduće godine. Zato vodiči čine sve da im što više klijenata ostvari svoj san, bez obzira na vrijeme i doba dana. Nesebično im pomažu, stavljući vlastiti život na kocku. Vođa Krakauerove ekspedicije, P. Hill, stradava jer do gotovo 17 sati (a svi alpinisti redovito u 14 sati kreću na povratak s vrha svijeta bez obzira na to gdje se u tom trenutku nalaze!) očekuje svog klijenta da se uspne na vrh. Klijent mu se prošle godine nije zbog vremenskih neuspjeha uspio popeti na vrh, pa je Hill svakako želio da to ovaj učini ove godine). Pogađate, obojica su poginuli u oluji u povratku...

U konačnici, u svijetu gdje se sve komercijalizira, najmanja je cijena ljudskog života.

Svim zaljubljenicima u visokogorsko planinarenje i ekspedicionizam toplo preporučamo ovu Krakauerovu knjigu. Po cijeni od 130 kuna možete je nabaviti u svim boljim knjižarama i u uredu HPS-a. Knjiga »Bez daха« čita se u jednom dahu!

Krunoslav Milas

VELEBITSKI PLANINARSKI PUT U PROŠLOJ GODINI

Prošle je godine obilazak Velebitskog planinarskog puta završilo sedamnaestero obilaznika. Većih teškoća, prema njihovim riječima, nisu imali, osim već uobičajenih nestanaka žigova. Te bi nevolje trebale nestati kada se postave metalni žigovi.

Evo i popisa planinara koji su završili obilazak VPP-a od studenog 2003. do prosinca 2004.:

2034. Zlatko Gorec	Dilj-gora, Slavonski Brod
2035. Dragutin Vrlec	Dalekovod, Zagreb
2036. Tomislav Čanić	Željezničar, Gospic
2037. Vlatko Svetić	Željezničar, Gospic
2038. Drago Prusina	Zanatlija, Osijek
2039. Berislav Tkalač	Tikvica, Županja
2040. Željko Mikulandra	Kamenar, Šibenik
2041. Marinko Zevnik	Sisak, Sisak
2042. Ivan Tačković	Sisak, Sisak
2043. Veljko Staklenac	Zagreb-Matica, Zagreb
2044. Josip Kanižaj	Paklenica, Zadar
2045. Darko Prusina	Zanatlija, Osijek
2046. Ena Mrakužić	Jastrebarsko, Jastrebarsko
2047. Nina Mrakužić	Jastrebarsko, Jastrebarsko

2048. Željko Mrakužić Jastrebarsko, Jastrebarsko
2049. Branko Razum Japetić, Samobor
2050. Boris Petrić Torpedo, Rijeka

Nažalost, iako nije na trasi puta, obilaznici se neće moći koristiti planinarskom kućom »Veliki Lubenovac« koja je izgorjela sredinom studenoga. Na dijelu puta od Alana prema Šatorini za noćenje može poslužiti »Kugina kuća«, a sklonište u Radlovcu više se ne koristi.

Tomislav Pavlin

OTVORENA PLANINARSKA KUĆA »SKITACI« U ISTRI

Nakon više mjeseci intenzivnog i vrlo požrtvovnog rada, PD »Skitaci« iz Labina završilo je sve poslove na uređenju velikog objekta (oko 200 m²) u napuštenom zaseoku Skitača (472 m) iznad Raškog zaljeva u Istri. Kuća ima tri etaže: u donjoj su dvije kuhinje, blagovaonica i zajednička prostorija s klupama oko starinskog ognjišta, a na katu i u potkroviju sanitarni čvorovi i spavanaice u kojima će se postaviti pedesetak kreveta.

Bliža okolica nove planinarske kuće nudi mnoge planinarske i izletničke mogućnosti, sve s predivnim vidicima na more, Učku, Gorski kotar, Cres, Osoršćicu

ZA BOLJU SURADNJU MARKACISTA

Radi boljeg koordiniranja suradnje među markacistima, Komisija za planinarske putove HPS odlučila je imenovati povjerenika za svako područje i pozvala županijske i regionalne saveze da predlože svojeg predstavnika u Komisiji. Njihova će zadaća biti briga o radu markacista i usklajivanje uređivanja putova u pojedinom području. Navodimo imena i telefone za kontakt sa sadašnjim povjerenicima za područja:

- za sjeverni i srednji Velebit ..... Tomislav Pavlin 098/313-713
- za južni Velebit, te Gorski kotar i Primorje ..... Edo Hadžiselimović 01/36-37-817
- za Slavoniju i područje od Zagreba prema Slavoniji ..... Jasna Kosović 01/46-49-584
- za Hrvatsko zagorje i Medimurje ..... Rudi Hahn 01/61-91-103
- za Liku ..... Jozo Karadža 01/24-08-450
- za Istru ..... Sven Pavlaković 098/237-563
- za Samoborsko i Žumberačko gorje i Pokuplje ..... Zdenko Kristijan 01/33-62-886
- za Dalmaciju i otokе ..... Tomislav Pavlin 098/313-713

Tomislav Pavlin

i Velebit. Skitača je inače druga kontrolna točka na Labinskem planinarskom putu (dnevnik puta može se nabaviti u PD »Skitaci«) koji vodi od nedalekog rta Crne Punte do Brseča. Najviši vrh na 3putu je Sisol (835 m). Za obilazak cijelog puta treba 14 do 15 sati hoda.

Kuća je otvorena u subotu 11. prosinca 2004., uz nazočnost stotinjak planinara i gostiju, nakon pozdrava i govora Željka Ernečića, predsjednika PD »Skitaci«, labinskog gradonačelnika, glavnog tajnika HPS-a, predstavnika PD »Glas Istre«, PD »Orljak« i HGSS-a.

Darko Berljak

KOPRIVNIČKI PLANINARSKI PUT

U prošlom broju HP, na str. 435, u prilogu Tomislava Pavlina »Iz Komisije za planinarske putove« objavljen je pogrešan podatak o Koprivničkom planinarskom putu. Adresa na koju se mogu naručiti dnevničici je: HPD »Bilo«, p.p.45, 48000 Koprivnica, a obavijesti o putu mogu se dobiti na telefon 048/624-709. Do sada je obilazak Koprivničkog planinarskog puta završilo 1026 planinara, a prošle godine izdali smo novi dnevnik. Do 2004. godine izdano je ukupno 4200 dnevnika.

Ivica Kušek

IVAN MILAS (1952 - 2004)

Iznenada, u naponu životne i radne snage, u 53. godini života, u Čapljini, očevom rodnom mjestu, gdje je nakratko boravio, preminuo je 5. prosinca Ivan Milas. Na vječno počivalište ispratilo ga je oko 2000 ljudi: rodbine, prijatelja, kolega i brojnih planinara.

Ivan Milas rodio se u Zagrebu 20. srpnja 1952., gdje je diplomirao na Ekonomskom fakultetu 1976., a potom i na Pravnom fakultetu 1982. godine. Bio je zaposlen u »Croatia osiguranju« u Zagrebu.

Planinarski staž našega Iva bio je dug tri i pol desetljeća. Bio je član »Zagreb-Matice« od 1970. do 1980., a potom četvrt stoljeća član HPD »Kapela«, gdje je bio veoma aktivna u Gospodarskoj komisiji, čiji je pročelnik bio od 1985. do 1997. Sudjelovao je u izgradnji i uređenju kuća na Bjelolasici i Viništu te skloništa na Bijelim stijenama, kao i na akcijama održavanja kuće na Bijelim stijenama. Objavljivao je članke u planinarskim časopisima, a osobito je vrijedno spomena da je s bratom Krunoslavom izveo prvu markaciju na Poštak u Lici.

Brojna su sjećanja na našeg Ivu, osobito na radne akcije, izlete i hodočasničke pohode. Mnogi od nas sjećaju se radne akcije na Bijelim stijenama koju je vodio Ivo, a na kojoj je sudjelovala supruga Lela već u visokom stupnju trudnoće s još nerođenim sinom Franjom, ili pak s redovnih hodočasničkih pohoda u Mariju Bistrigu na 28. prosinca.

U Domovinskom ratu bio je na prvoj liniji obrane na Velebitu. Njegova sjećanja iz borbi o kojima nam je iznosio hrabrla su nas i ispunjavala ponosom i divljenjem.

Ivo se posljednjih godina povukao iz redovnog planinarenja s HPD »Kapela« i posvetio se obitelji s kojom je planinario i redovno odlazio na hodočasničke pohode na Velebit za Veliku Gospu i Rokovo i, dakako, na Svetu Geru. Redovno je vodio hodočasnički pohod u Mariju Bistricu. Primio je priznanja HPD »Kapela«, HPD »Vihor« 1986., brončani znak HPS 1987. i srebrni znak HPS 1991.

Bio je pošten, hrabar, odlučan, odan planinarstvu, nadasve dobar čovjek, pouzdan prijatelj i takav će zauvijek ostati u srcima i mislima svojih planinarskih prijatelja.

Josip Šintić

SPOMEN-PLOČA TOMISLAVU JUTROVIĆU

U nedjelju 26. rujna 2004. otkrivena je na Horvatovim stubama spomen-ploča Tomislavu Jutroviću, koji se kao petnaestogodišnjak 1954. godine pridružio Vladimиру Horvatu u radu na Stubama, a u razdoblju od Horvatove smrti 1962. godine pa do svoje prelane smrti 2001. godine vodio je svu brigu o Stubama.

Ploču su podigli PSZ i HPD »Zanatlija«, Zagreb. Nazočnima se prigodnim riječima obratio Zdravko Ceraj, koji je otkrio ploču, zatim je dr. Srećko Božičević oslikao lik Tomice Jutrovića i njegov rad na Stubama, a Josip Majnarić iznio je prijedlog o dalnjem zbrinjavanju Stuba i popravljanju već vidljivih oštećenja.

Otkrivanje spomen-ploče Tomislavu Jutroviću foto: G. Kerežija

Dvije spomen-ploče jedna do druge: Vladimir Horvat i Tomislav Jutrović foto: Ankica Jurak Jutrović

vih oštećenja. Na kraju svečanosti, uz molitvu i pjesme, sve je blagoslovio pater Josip Rožmarić, župnik sljemenske župe Kraljice Hrvata.

Ankica Jurak Jutrović

U SAMOBORU OTKRIVENA SPOMEN-PLOČA IVICI SUDNIKU

Na inicijativu Samoborskog muzeja, 24. studenoga 2004. otkrivena je spomen-ploča Ivici Sudniku (23. X. 1910. - 23. XI. 2004.) na obiteljskoj kući u Perkovčevoj ulici br. 10 u Samoboru. Okupljenim Samoborcima, među kojima je bio i velik broj planinara, uvodno se obratio upravitelj Samoborskog muzeja Miroslav Milonjić, u ime Družbe hrvatskog zmaja Gerhard Ledić, koji se osvrnuo na bogat životni put Ivice Sudnika. Susjeda i znanica iz djetinjstva recitirala je pjesmu o Ivici Sudniku koju je 1946. godine napisao samoborski pjesnik Fran Hrčić. Spomen-ploču pokojnom Sudniku otkrio je samoborski dogradonačelnik Marko Amić, a na skupu je bio prisutan i dopredsjednik HPS-a Vladimir Novak. Autorica spomen-ploče je akademika kipačica Irena Podvorac.

Spomen-ploča Ivici Sudniku

foto: Ismet Baljić

Opširna biografija Ivice Sudnika, doživotnog počasnog gradonačelnika Samobora, nalazi se u Zlatnoj knjizi hrvatskog planinarstva na str. 317.

Nakon svečanog memorijalnog događanja, Sudnikova kći i unuk priredili su primanje u prostorijama u kojima je Sudnik živio i radio.

Ismet Baljić

Otkrivanje spomen-ploče Ivici Sudniku

KAKO JE ODRŽAN 8. »SKUP MARKACISTA DILJA«

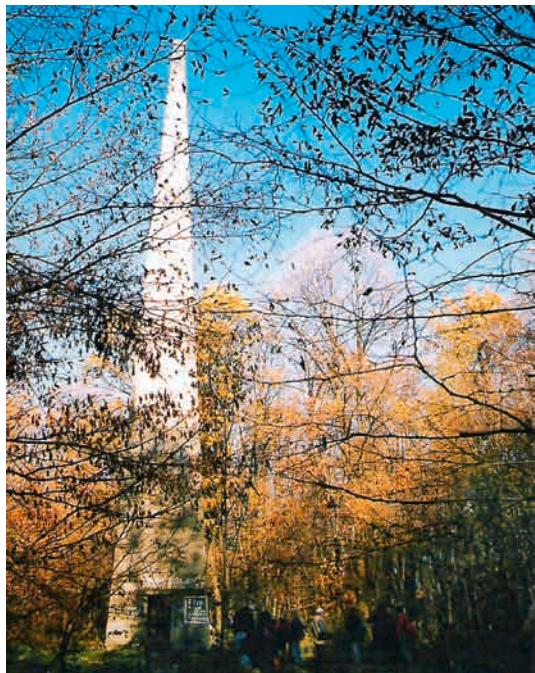
HPD »Tikvica« iz Županje organiziralo je 28. studenoga 2004. po osmi put tradicionalni pohod planinarskim stazama niske, ali lijepo Dilj-gore. Skupu se održalo 6 društava, a osim domaćina i gostiju iz PD »Čičak« Orašje, bili su tu i planinari iz Slavonskog Broda, Nove Gradiške, Pakraci i Daruvara.

Okupljanje je bilo kod planinarske kuće »Prezdanak« (210 m) odakle su se sudionici uputili na vrh Čardak (421 m), koji je KT Hrvatske planinarske obilaznice, Slavonskog planinarskog puta i Kružnog puta po Dilj-gori. Žig Čardaka nedavno je ugrađen u sjeverni otvor piramide na vrhu, visoke 27 m. Prilaze na Čardak s juga od jezera Ljeskovca i sa zapada od Sovskog jezera markira HPD »Dilj-gora« iz Slavonskog Broda, a o sjevernim prilazima, od prijevoja Vrgnja iznad sela Slobodna Vlast, brine se HPD »Tikvica«. S istočne strane putove održava PD »Dirov brijege« iz Vinkovaca. Od pl. kuće »Prezdanak« do vrha ima sat i pol, a od jezera Ljeskovca do vrha jedan sat hoda. Do trase Planinarskog puta »Gardun« od kuće se stiže za sat i pol.

Kako je ovaj put bilo mnogo onih koji su se više zanimali za duže planinarenje nego druženje, mnogo se planinara uputilo do jezera Ljeskovca. Zahvaljujući sunčanom vremenu, spretnim vodičima i mobitelima, ta se skupina pravovremeno vratila na »čuveni Berin grah« (grah je bio kao i svi drugi, samo ovaj put malo ljt, što je inače karakteristika čobanca, no kuhar će i dalje inzistirati na zaštiti imena, pridjevu »čuveni« i imenici »grah«). Dakako, jelo i piće bilo je besplatno, a da grlo nije bilo odviše suho ne treba ni spominjati, jer se nedaleko od planinarske kuće nalazi nadaleko poznati izvor pitke vode koji domaćini uglavnom koriste kao hladnjak.

Na skupu je predstavljen planinarski kalendar PD »Borik« iz Đurđevca. Autorski dvojac Orač-Petrović predstavio se s 24 vrlo lijepo fotografije. Zainteresirani za nabavku ovoga kalendara mogu se obratiti na tel. 091/56-14-440.

Na skupu smo doznali da je HPD »Strmac« iz Nove

Čardak

foto: Josip Nikolić

Gradiške u listopadu postavilo kutiju za žigove na vrhu Maksimov hrast (615 m), najvišem vrhu Požeške gore. U kutiji se nalaze trokutasti žig HPO-a i okrugli žig SPP-a.

Na kraju, ovim putem obavještavamo planinare i planinarska društva da od početka ove godine HPD »Tikvica« prima poštu na novu adresu: p.p. 84, 32270 Županja.

Berislav Tkalac

Planinarska kuća »Prezdanak« foto: Berislav Tkalac

IZBORNA SKUPŠTINA PD »DUGA« RIJEKA

Nakon četiri godine postojanja i djelovanja, PD »Duga« iz Rijeke održalo je prvu izbornu skupštinu. Prisutnim članovima i gostima obratila se predsjednica društva Ljiljana Stojnović koja je upoznala prisutne s radom društva u protekle četiri godine, a zatim su izješća podnjeli nadzorni odbor, blagajnik i Sekcija za izlete i markacije. U protekle četiri godine PD »Duga« je primilo 321 člana, održane su dvije planinarske škole i organizirano je 212 izleta s ukupno 6510 sudionika - u prosjeku 31 planinar po izletu. Planinarilo se po hrvatskim, talijanskim, austrijskim, slovačkim i bosanskim planinama, a u 2004. godini osvojili smo i Musalu, najviši vrh Bugarske.

Kao gosti, skupštini su se odazvali članovi PD »Obruč« iz Jelenja, PD HPT »Učka« iz Rijeke i PD »Opatija«. Za predsjednicu je ponovno izabrana Ljiljana Stojnović, a za dopredsjednicu Sandra Vidaković. Nakon skupštine uslijedila je društvena večer.

Boris Stojnović

IZ HPD »STANKO KEMPNY«

Sve zainteresirane planinare obavješćujemo da će se ove godine tradicionalni memorijalni pohod gospičkim planinarima održati 5. i 6. veljače. Programom je predviđen obilazak vrhova oko Baških Oštarija i posjet posljednjim počivalištima ličkih planinara. Zainteresirani se mogu javiti u HPD »Stanko Kempny«.

Obavijesti o radu Društva mogu se naći na web-adresi: www.nikolatavelic.com/Kempny/Kmpymain.htm ili dobiti na telefon 098/313 713.

Tomislav Pavlin

VISOKOGORSKA SEKCija U HPD »BILOGORA« BJELOVAR

Već četiri godine u HPD »Bilogora« iz Bjelovara djeluje Visokogorska sekcija. Sekcija je osnovana na poticaj nekolicine članova koji su izletničke akcije društva obogatili zahtjevnijim planinarskim usponima. Osim domaćih, sekcija je pohodila i slovenske, austrijske te švicarske planine. Prošle godine najvažnije akcije bile su zimski usponi na Zavižan i Klek, pohodi na Crnopac, Karavanke, Juliske i Kamniške Alpe, Samarske stijene, Bjelolasicu i Grobničke Alpe. Najveći uspjeh u 2004. godini bio je uspon na najviši vrh Švicarske Dom (4545 m). Sekcija surađuje s planinarama prijateljskih društava iz Koprivnice, Đurđevca i Zagreba te s njima zajednički organizira neke akcije. Za ovu go-

dinu je također planiran niz akcija kojima će se pokušati privući što više zainteresiranih za visokogorsko planinarenje.

Božidar Vojvoda

MARTINJE POD SNIJEGOM

U nedjelju 14. studenoga 2004. u Kutjevu je po sedmi put organizirano okupljanje planinara i ljubitelja prirode prigodom Dana sv. Martina, zaštitnika vinogradara. Skup je organiziralo HPD »Sokolovac« iz Požege uz pomoć općine Kutjevo, Turističke zajednice Kutjevo i udruge vinogradara i vinara toga kraja.

Ružno vrijeme nije omelo više od šest stotina planinara iz Zagreba, Koprivnice, Pakracu, Našica, Vinkovaca i Osijeka, te studenata Požeškog veleučilišta da dođu na izlet i krštenje mošta u mlado vino. Dio sudionika prošetao se po zasniježenoj Krndiji, dok su drugi pochodili misu u crkvi sv. Marije i razgledali čuveni Kutjevački podrum. Svi zajedno su se okrijepili i zabavili pod šatorom uz nastup tamburaških sastava.

Na kraju, evo što je rekao Željko Valek, predsjednik HPD »Dalekovod« iz Zagreba, koji je kao pripadnik Zbora narodne garde, a kasnije 149. brigade Hrvatske vojske ovdje bio u ratnim danima: »Oduševljeni smo srdačnošću domaćina. Ružno vrijeme samo je pojačalo našu odluku da uskoro ponovno dođemo u Požeštinu.«

Ivan Jakovina

Sudionici martinjskog izleta u Kutjevu

foto: Dušan Mirković

PJENUŠAC NA ORLOVU GNIJEZDU

I ove godine Ivo i Ivan Tadin, graditelji planinarskog skloništa »Orlovo gniazeđo«, po tradiciji pozivaju sve zainteresirane planinare u nedjelju 30. siječnja 2005. na ispijanje pjenušca koji je odležao godinu dana u stijenama Kozjaka. Na taj će se način obilježiti deveta obljetnica početka izgradnje skloništa. Za sve informacije javite se Ivi Tadinu (021/220-519 ili 091/72-53-684) ili Ivanu Tadinu (021/220-914).

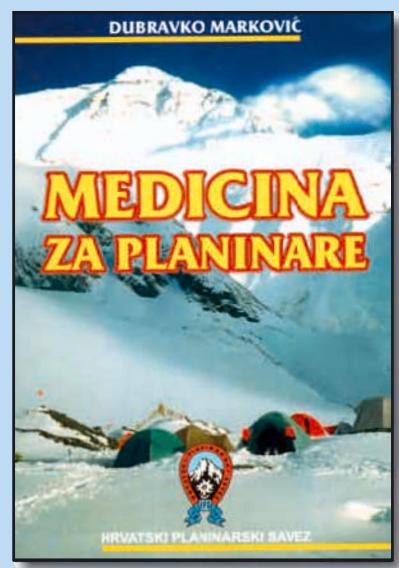
IZ TISKA IZAŠLA »MEDICINA ZA PLANINARE«

Koncem 2004. godine iz tiska je izašla nova HPS-ova knjiga. Riječ je o priručniku »Medicina za planinare« dr. Dubravka Markovića, člana PK »Glas Istre« iz Pule, u kojem je on zabilježio niz korisnih savjeta za planinare i svoja iskustva s himalajskih ekspedicija, na kojima je sudjelovao kao ekspediciski liječnik.

Priručnici te vrste vrlo su rijetki i u svjetskoj planinarskoj literaturi, a u nas je planinarska medicina dosad bila obrađena samo u obliku manjih poglavlja u planinarskim priručnicima. Priručnik je napisan na zanimljiv i čitljiv način, ima 136 stranica, a ilustriran je mnoštvom slika, tako da je pristupačan svakome planinaru.

Priručnik se može nabaviti ili naručiti u Uredu HPS po cijeni od 30 kuna, tel. 01/48-24-142 i 01/48-23-624.

Darko Berljak

2005.

1. 1.	Novogodišnji pohod na Klek <i>Klek</i>	HPD »Klek«, Ogulin
6. 1.	Novogodišnji pohod na Biokovo <i>Biokovo</i>	HPD »Biokovo«, Makarska Drago Erceg, 098/225-852, biokovo-ak@st.htnet.hr
8. 1.	Tradicionalni pohod na Pliš <i>Klana - Pliš - Lisac</i>	PD »Pliš«, Klana
15. 1.	Tradicionalni zimski uspon na Viševicu <i>Viševica, pl. dom Vagabund</i>	HPD »Strilež«, Crikvenica
16. 1.	Zimski pohod na Lipu <i>Medvednica, Sesvete - Dobrodol - Jalševac - Lipa</i>	HPD »Lipa«, Sesvete Ivan Horvat, 01/20-01-315
16. 1.	Memorijalni pohod »Slobodan Ravlić« <i>Biokovo</i>	HPD »Biokovo«, Makarska Drago Erceg, 098/225-852, biokovo-ak@st.htnet.hr
16. 1.	Zimski susret pri Belecgradu <i>Ivanščica, pl. kuća »Belecgrad«</i>	HPD »Belecgrad«, Belec Stjepan Hanzek, 091/79-41-399, 049/460-070 Katica Bucifal, 049/460-135
23. 1.	11. zimski uspon na Viševicu <i>pl. dom »Vagabund«, Ravno</i>	HPD »Strilež«, Crikvenica Stanko Jurdana, 051/781-862 Josip Pravdica, 051/785-358
23. 1.	Vincekov pohod <i>Medimurje: Štrigova - Mursko Središće</i>	ZPD »Bundek«, Mursko Središće Zlatko Bahun, 098/220-743, bundek@yahoo.com
30. 1.	Zimski pohod Sošice - Boići - Sveta Gera <i>Žumberak, Sošice - Sveta Gera</i>	JU PP »Žumberak-Samoborsko gorje« PPŽSG, 01/33-27-660, ppzsg@ppzsg.hr
30. 1.	Sunovratovo, dan HPD »Sunovrat« <i>Krndija: pl. kuća Tivanovo - Petrov vrh</i>	HPD »Sunovrat«, Đurđenovac Antun Kasapović, 031/602-157 antun.kasapovic@os.htnet.hr
4. - 5. 2.	Memorijal gospičkim planinarima <i>Gospić, Baške Oštarije</i>	HPD »Stanko Kempny«, Zagreb Tomislav Pavlin, 01/61-40-016, 098/313-713
5. 2.	Korakom do Galženjaka i Kapelščaka <i>Stubičke Toplice, pl. kuća »Vidikovac«</i>	PD Stubaki, Stubičke Toplice Branko Baláško, 098/205-001 stubaki@zagoriépublic.com
19. 2.	6. zimski uspon na Bjelolasicu <i>Bjelolasica</i>	HPD »Bijele stijene«, Mrkopalj Stanislav Horaček, 098/402-141, s.horacek@hi.htnet.hr Branko Blažević, 051/833-248

25. 2.	80. obljetnica planinarstva u Crikvenici <i>Crikvenica</i>	HPD »Strilež«, Crikvenica Stanko Jurdana, 051/781-862 Josip Pravdica, 051/785-358
2. - 6. 3.	Otočna ophodnica <i>Otok Lošinj, Osoršćica</i>	PK Osoršćica, Mali Lošinj Bolto Gaberšek, 098/403-469 Sonja Peraić, 051/661-189, pkosorscica@net.hr
5. - 6. 3.	Koljevkom hrvatske državnosti Bijaći - Klis <i>Kozjak, posvećeno 25. obljetnici društva</i>	HPD »Ante Bedalov«, Kaštel Kambelovac Josip Pejša, 091/73-08-109, 021/221-402
18. 3.	Obilazak Varaždinskog pl. puta <i>Čevo - pl. kuća Vagon</i>	HPD »Dugi vrh«, Varaždin Ivan Šoltić, 091/72-48-118, 042/310-124
23. - 26. 3.	Za križem po Hvaru <i>Hvar</i>	HPD »Stanko Kempny«, Zagreb Tomislav Pavlin, 01/61-40-016, 098/313-713
24. - 28. 3.	Lošinjski romarski put <i>Otok Lošinj, Osoršćica</i>	PK Osoršćica, Mali Lošinj Bolto Gaberšek, 098/403-469 Sonja Peraić, 051/661-189, pkosorscica@net.hr
28. 3.	Tradicionalni pohod na Vodenicu <i>Kamanje - »Vrlovkin« put - Vodenica</i>	PD »Vrlovka«, Kamanje Janko Peričak, 098/90-87-970 Krunoslav Mlačak, 047/758-871
2. 4.	Planinarski maraton »Mosor 2005.« <i>Mosor, posvećeno 25. obljetnici društva</i>	HPD »Ante Bedalov«, Kaštel Kambelovac Josip Pejša, 091/73-08-109, 021/221-402
9. 4.	Dan PD »Malačka« <i>Planinarska kuća »Malačka«</i>	PD »Malačka - Donja Kaštela«, Kaštel Stari
9. 4.	Dan PD »Dubovac« <i>pl. kuća »Zvonimir Plevnik«, Kalvarija</i>	PD »Dubovac«, Karlovac Vitomir Murganić, 091/13-33-331
10. 4.	Tragom prvog izleta HPD »Sisak« <i>Hrastovica</i>	HPD »Sisak«, Sisak Nedjeljko Balog, 098/257-050 Vlasta Žarković, 98/17-95-220
12. - 16. 4.	Tragom monarhije po Lošinju <i>Otok Lošinj, Osoršćica</i>	PK Osoršćica, Mali Lošinj Bolto Gaberšek, 098/403-469 Sonja Peraić, 051/661-189, pkosorscica@net.hr
14. 4.	Romarskim putom Belec - M. Bistrica <i>Ivanec - Belec - Lipovec - Marija Bistrica</i>	HPD »Belecgad«, Belec Verica Havočić, 049/460-135, 098/16-09-056
16. 4.	Dragojlin pohod na Okić <i>Okić</i>	HPD »Željezničar«, Zagreb
23. - 24. 4.	Long walk day <i>Labinski planinarski put, Brseč - Skitača</i>	PK »Skitaci«, Labin Nino Rocco, 098/224-182, nino.rocco@pu.htnet.hr Željko Ernečić, 091/20-76-969, pd.skitaci@pu.htnet.hr
23. 4.	Otvorenje obnovljene staze kroz Kamačnik <i>Kamačnik</i>	PD Kozarac, Vrbovsko Tatjana Kušić, 051/875-984 Branka Mišić-Mareš, 051/875-072, 098/261-269
23. 4.	Dan HPD »Dugi vrh« <i>Krušljevec - Podevčovo - Čevo - Završje - Vagon</i>	HPD »Dugi vrh«, Varaždin
24. 4.	Oda proljeću 2005 <i>Omiška Dinara</i>	PD »Imber-Mosor«, Omiš M. Fistanić, 091/53-71-042, miomir.fistanic@inet.hr Zvonimir Kujundžić, 091/51-11-059
24. 4.	Podunavski pješački put <i>Mišino brdo - Aljmaš - Erdut</i>	HPD »Zanatlja«, Osijek Vlado Obad, 031/571/064 HPD »Zanatlja«, hpd-zanatlja@os.htnet.hr

30. 4. - 1. 5. Po planinarskim obilaznicama Krka	HPD »Stanko Kempny«, Zagreb
<i>Obilaznice »Putevima Dobrinjštine« i »Po Dubašnici«</i>	Tomislav Pavlin, 01/61-40-016, 098/313-713
30. 4. - 1. 5. Prvosvibanjsko druženje na Ivanšćici	HPD »Ivanšćica«, Ivanec
<i>Ivanščica, pl. dom »Josip Pasarić«</i>	Borislav Kušen, 042/782-135
30. 4. Rusov pohod na Medvednicu	HPD »Ericsson - Nikola Tesla«, Zagreb
<i>Bliznec - Njivice - Hunjka - Grafičar - Risnjak</i>	
1. 5. Dan pješačenja u Istarskoj županiji	PD »Pazinka«, Pazin
<i>Kružna staza - Pazin</i>	Giovanni Sirotti, 052/621-257, 098/254-183 Franjo Paulišić, 052/622-514, 098/18-50-196
3. - 7. 5. Potraga za izgubljenim blagom	PK Osorščica, Mali Lošinj
<i>Otoci Lošinj, Susak i Cres</i>	Bolto Gaberšek, 098/403-469 Sonja Peračić, 051/661-189, pkosorscica@net.hr
8. 5. 8. planinarski pohod kanjonom Kupe	PD Vršak, Brod Moravice
<i>Brod Moravice (9h) - dolina Kupe</i>	Damir Naglić, 051/817-202 Emil Tušek, 051/817-141
15. 5. TRAGOM PROVOG IZLETA HPD-a	Hrvatski planinarski savez, HPD »Japetić«
<i>DAN HRV. PLANINARA, Rude - V. dol - Oštrelj - Plešivica</i>	HPS, 01/48-24-142, 01/48-23-624, hps@inet.hr Vladimir Novak, 01/33-61-736, 091/54-66-252
21. - 22. 5. 25. pokal Zagreba	POK »Maksimir«, Zagreb
<i>orientacijsko natjecanje, šuma Marča kraj Ivanić Grada</i>	Dario Štambuk, 091/54-14-541 dario.stambuk@zg.htnet.hr
21. - 22. 5. 4. pohod degeniji	PD »Degenija«, Zagreb
<i>Srednji Velebit</i>	Zorislav Ballon, 01/34-52-023, 091/89-65-822
21. - 22. 5. Lijepa li si... (upoznavanje Brača)	HPD »Sveti Patrik«, Samobor
<i>Otok Brač: Pustinja Blaca - Vidova gora</i>	Vlado Kenda, 091/30-12-777, 098/617-597
21. - 22. 5. Dani dalmatinskih planinara	HPD »Mosor«, Split
<i>Mosor, pl. dom »Umberto Girometta«</i>	Goran Gabrić, 091/21-23-015 HPD »Mosor«, 021/394-365, info@hpd-mosor.hr
22. 5. 16. pohod »Pješačenjem do zdravlja«	HPD »Strilež«, Crikvenica
<i>pl. kuća »Kurin«</i>	Stanko Jurdana, 051/781-862 Josip Pravdić, 051/785-358
22. 5. Ljetni susret pri Belecgradu	HPD »Belecgrad«, Belec
<i>Ivanščica, pl. kuća »Belecgrad«</i>	Verica Havočić, 049/460-135, 098/16-09-065
26. 5. Otvorenje pl. kuće »Vošac« (1425 m)	SAK »Ekstrem«, Makarska
<i>Biokovo</i>	Željko Bockovac, 091/52-76-441, www.ekstrem.hr Dragan Delić, 021/679-815
28. - 29. 5. Svibanjski uspon na Biokovo	HPD »Biokovo«, Makarska
<i>Biokovo</i>	Drago Erceg, 098/225-852, biokovo-ak@st.htnet.hr
11. 6. Proljetni pohod na Žumberak	PŠK »Trešnjevka-Monter«, Zagreb
<i>Sošice - Rajakovići - Sekulići ili Sošice - Sv. Gera - Sekulići</i>	Klajić Josipa, 01/33-13-030, 091/48-12-143 Farkaš Ljerka, 01/65-22-984, 098/19-43-001
11. 6. Pohod po Goranskom pl. putu	HPD »Zagreb-Matica«, Zagreb
<i>Šimatovo - Levešni vrh - Špičasti vrh</i>	
19. 6. Memorijal Boris Bogević	PD HPT »Učka«, Rijeka
<i>Veli Brgud - Zvoneća - Lome - Jelenjak - V. Brgud</i>	Ilija Blatančić, 051/254-912, 098/305-831
19. 6. Dan HPD »Lipa«, Sesvete	HPD »Lipa«, Sesvete
<i>Medvednica, pl. dom »Lipa«</i>	Branko Podolar, 01/20-01-624

25. 6.	Petrovo na Petrovom vrhu <i>pl. dom »Petrov vrh«, Zapadni Papuk</i>	PD »Petrov vrh«, Daruvar Slvako Sohr, 098/17-00-866 Milivoj Gorinšek, 043/78-00-012
26. 6.	Ivanje na Ivanščici <i>Ivanščica, pl. dom »Josip Pasarić«</i>	HPD »Ivančica«, Ivanec Borislav Kušen, 042/782-135
2. - 3. 7.	15. obljetnica Mrkopaljskog puta	HPD »Bijele stijene«, Mrkopalj Stanislav Horaček, 098/402-141, s.horacek@hi.htnet.hr Branko Blažević, 051/833-248
10. - 11. 7.	Obilazak Zagrebačkog romarskog puta <i>Zagreb - Marija Bistrica - Zagreb</i>	HPD »Stanko Kempny«, Zagreb Tomislav Pavlin, 01/61-40-016, 098/313-713
10. 7.	Susret planinara u Gornjem Međimurju <i>Gornje Međimurje</i>	HPD »Međimurje«, Čakovec Magdalena Bistrović, 040/310-955 Božo Trabe, 091/50-49/566
31. 7.	Kretanje - zdravlje <i>Ivanščica, pl. dom »Josip Pasarić«</i>	HPD »Ivančica«, Ivanec Borislav Kušen, 042/782-135
15. 8.	Planinarski pohod Labin - Skitača <i>Labin - Skitača</i>	PD »Skitaci«, Labin Nino Rocco, 098/224-182, nino.rocco@pu.htnet.hr Željko Ernečić, 091/20-76-969, pd.skitaci@pu.htnet.hr
15. 8.	Zavjetno hodočašće Gospi od Rujna <i>Veliko Rujno</i>	HPD »Stanko Kempny«, Zagreb Tomislav Pavlin, 01/61-40-016, 098/313-713
28. 8.	Ljetni pohod na Lipu <i>Medvednica, Sesvete - Dobrodol - Jalševac - Goranec - Lipa</i>	HPD »Lipa«, Sesvete Ivan Horvat, 01/20-01-315
3. - 4. 9.	110. obljetnica HPD »Bršljan-Jankovac« <i>Jankovac</i>	HPD »Bršljan-Jankovac«, Osijek Zdenko Fury, 091/252-110 Josip Jung, 031/352-897
4. 9.	Šetnica Kastav - izvor Rječine <i>Kastav - Zelena dolina - Kukuljani - izvor Rječine</i>	PD HPT »Učka«, Rijeka Ilija Blatančić, 051/254-912, 098/305-831
4. 9.	Pohod na Kamene svate <i>pl. kuća Kameni svati</i>	HPD »Susedgrad«, Zagreb
10. 9.	POHOD NA DINARU <i>Dinara</i>	Hrvatski planinarski savez, HPD »Dinara« HPS, 01/48-24-142, 01/48-23-624, hps@inet.hr Perica Šimić, 022/660-306
10. - 12. 9.	Zavjetno hodočašće Zagreba u M. Bistrigu <i>Medvednica: Zagreb - Marija Bistrica</i>	HPD »Stanko Kempny«, Zagreb Tomislav Pavlin, 01/61-40-016, 098/313-713
11. 9.	Dan špilje Vrlovke <i>špilja Vrlovka, Kamanje</i>	PD »Vrlovka«, Kamanje Janko Peričak, 098/90-87-970 Krunoslav Mlačak, 047/758-871
11. 9.	Jesenski susret pri Belecgradu <i>pl. kuća »Belecgrad« - Belečki planinarski put</i>	HPD »Belecgrad«, Beleč Stjepan Hanžek, 049/460-070, 091/79-41-399 Katica Bucifal, 049/460-135
17. - 18. 9.	24. Memorijalni pohod na Učku <i>Učka - Vojak</i>	PD »Kamenjak«, Rijeka
17. 9.	Dan HPD »Zanatlija« <i>Medvednica, Hunjka</i>	HPD »Zanatlija«, Zagreb
17. - 18. 9.	Lijepa li si... (Gorski kotar) <i>Delnice - Lokvarka - B. Razdolje - Vražji prolaz - izvor Kupe</i>	HPD »Sveti Petrik«, Samobor Vlado Kenda, 091/30-12-777, 098/617-597
18. 9.	Dan HPD »Železna gora«, Čakovec <i>Međimurski planinarski put, Mohokos</i>	HPD »Železna gora«, Čakovec Zoran Marciuš, 040/390-329, 091/59-04-527

23. - 24. 9.	Memorijalni pohod planinara na Učku <i>Učka</i>	PD »Kamenjak«, Rijeka
24. 9.	Karlovačkom obilaznicom <i>Žumberak, Vodice</i>	PD »Dubovac«, Karlovac Mladen Dijačić, 098/92-48-975
24. 9.	Dan HPD »Zagreb-Matica« <i>pl. dom Ivan Pačkovski, Puntijarka</i>	HPD »Zagreb-Matica«, Zagreb
25. 9.	Vrbovsko 2005. <i>Kamačnik - Kozarac</i>	PD Kozarac, Vrbovsko Tatjana Kušić, 051/875-984 Branka Mišić-Mareš, 051/875-072, 098/261-269
25. 9.	Kroz vinograde i šume <i>Feričanci - Kalvarija - obronci Krndije - Srednjak</i>	HPD »Sokol«, Feričanci Ivan Kočaj, 031/604-315 Zlatko Brkić, 031/212-601
26. 9.	Dan čistih planina	
27. 9. - 1. 10.	Osamljene crkvica Lošinja <i>Otok Lošinj</i>	PK Osoršćica, Mali Lošinj Bolto Gaberšek, 098/403-469 Sonja Peračić, 051/661-189, pkosorscica@net.hr
30. 9. - 1. 10.	21. kup Maksimir <i>park-šuma Jelenovac</i>	POK »Maksimir«, Zagreb Miliivoj Uročić, 091/56-46-347, muroic@phy.hr Dario Štambuk, 091/54-14-531
1. 10.	Otvorenie obilaznice »Lički gorski biseri« <i>pl. dom »Vila Velebita« i hotel Ana</i>	PD »Željezničar«, Gospić Tomislav Čanić, 053/574-065, 098/96-10-042 Milan Štajdohar, 098/16-41-031
9. 10.	Dan HPD »Željezničar« <i>Oštrelj</i>	HPD »Željezničar«, Zagreb
9. 10.	12. gljivarski vikend <i>Lovački dom »Vepar«, Lukovo</i>	HPD »Strilež«, Crikvenica Stanko Jurdana, 051/781-862 Josip Pravdica, 051/785-358
9. 10.	»Adio lito« <i>Biokovo</i>	HPD »Biokovo«, Makarska Drago Erceg, 098/225-852, biokovo-ak@st.htnet.hr
16. 10.	Šetnica uz Rječinu <i>Trsat - Lukeži - Trnovica - Kukuljani - izvor Rječine</i>	PD HPT »Učka«, Rijeka Ilija Blatančić, 051/254-912, 098/305-831
22. 10.	Dubovačkim planinarskim putom <i>Ozalj - pl. kuća »Zvonimir Plevnik«, Kalvarija</i>	PD »Dubovac«, Karlovac Ivan Pernar, 098/216-533
22. 10.	Marunada 2005 <i>Liganj, Park prirode Učka</i>	HPD »Knežgrad«, Lovran Nevia Kružić, 091/54-18-370 Zoran Šarin, 091/52-22-600
12. 11.	Martinska zabava u Moslavačkoj gori <i>Pl. kuća »Moslavačka Slatina«</i>	HPD »Jelengrad«, Kutina Ladislav Jurinjak, 044/679-059, 044/679-014
13. 11.	Dan istarskih planinara <i>Cićarija - Učka</i>	PD »Skitaci«, Labin
27. 11.	Memorijalni pohod na Andinu baraku <i>Velika - Velički grad - Lapjak - Nevoljaš - Andina baraka</i>	PD »Mališćak«, Velika Drago Štokić, 034/233-149, 098/17-10-681 dragostokic@net.hr
27. 11.	9. skup markacista Dilja <i>Dilj, pl. kuća Prezdanak - Čardak</i>	HPD »Tikvica«, Županja Berislav Tkalač, 032/833-351

2. - 4. 12.	80. obljetnica HPD »Mosor« <i>Split (HNK) i Mosor - pl. dom »U. Girometta«</i>	HPD »Mosor«, Split Goran Gabrić, 091/21-23-015 HPD »Mosor«, 021/394-365, info@hpd-mosor.hr
4. - 5. 12.	Planinarski foto-dia festival <i>Durđenovac, Krndija</i>	HPD »Sunovrat«, Đurđenovac Antun Kasapović, 031/602-157, antun.kasapovic@os.ht
9. - 16. 12.	Izložba planinarske fotografije <i>Split - Foto-klub</i>	HPD »Mosor«, Split Sonja Nikolin, 098/18-40-440 HPD »Mosor«, 021/394-365, info@hpd-mosor.hr
10. 12.	Planinarska noć u Međimurju <i>Gornje Međimurje</i>	HPD »Međimurje«, Čakovec Magdalena Bistrović, 040/310-955 Bogomir Trabe, 091/50-49-566
11. 12.	Svjetski dan planina	
18. 12.	Fokinom stazom na Omanovac <i>Pakrac - pl. dom »Omanovac«</i>	HPD »Psunj«, Pakrac Krešimir Kardum, 098/95-23-588 Zvonimir Miler, 098/98-29-214

Ovaj kalendar akcija izrađen je na temelju podataka koje su planinarska društva poslala na adresu HPS do 31. listopada 2004. Kriterij za uvršavanje akcije u kalendar je da se akcija održava na području Hrvatske i da ima karakter pohoda, sleta, obljetnice, susreta, izložbe ili sličnog okupljanja koje su organizira ponajprije radi članova drugih društava ili građanstva i na kojima se očekuje njihov odziv. Nisu uvršteni redovni društveni izleti koje organiziraju neka društva ako nemaju karakter pohoda ni najave putovanja u inozemstvo.

U slučaju pogreške, molimo da o tome pravovremeno obavijestite HPS kako bi akcija mogla biti ispravno navedena prije održavanja.

Lapis Plus d.o.o.
ZASTUPNIK Pro-luX
ZA RH BiH i SLO

Compact dalekozori
Monokulari
ZOOM dalekozori
Panoramski dalekozori
Kompasi
Alu. bat. lampe

BESPLATNI PROSPEKTI 01/4677015
www.lapis-plus.hr

SCENIC
RENAULT NI STVARAMO AUTOMOBILE

Isključite TV.
Isključite se u život.
Renault Scénic.

aktivno sportsko rublje

www.iglusport.hr

KDry
TECHNICAL
UNDERWEAR

www.karibu.si

- brzo sušenje
- antibakterijska obrada spriječava neprijatan miris
- dodatna obrada pospješuje odvajanje vlage
- PRODAJNA MJESTA:
Iglu šport i sve bolje opskrbljene sportske trgovine.

Zagreb, Grahovova 4

01/ 37 00 434

Split, Varoški prilaz 4

021/ 343 423

www.iglusport.hr

KARIBU